

NO IEDZĪVOTĀJU FORUMA LĪDZ KOPIENU FILANTROPIJAI:

iespējas un pieredze

Latvijā

Rokasgrāmata

**NO IEDZĪVOTĀJU FORUMA
LĪDZ KOPIENU FILANTROPIJAI:**

iespējas un pieredze
Latvijā

Rokasgrāmata

BORISA UN INĀRAS
TETEREVU FONDS

Šī papildinātā izdevuma 1., 2. un 3. nodaļu teksta galvenā autore ir Fonda "Ziedot" labdarības eksperte Inese Danga. Šajās nodaļās veikto atsevišķo papildinājumu - kopienu filantropijas un kopienu fondu darbības piemēru - autore ir Talsu novada fonda valdes priekšsēdētāja Iveta Rorbaha.

Izdevuma 4. nodaļas autors ir Borisa un Ināras Teterevu fonda direktors Mareks Indriksons. Kopienu fondu darbības un rezultātu atspoguļošanai izmantota Talsu novada fonda, Valmieras novada fonda, Lielvārdes attīstības fonda, Alūksnes un Apes novada fonda un Liepājas novada fonda laipni sniegtā informācija.

Izdevumu finansē Borisa un Ināras Teterevu fonds. 2012. gads.

Saturs

Priekšvārds

1. Ievads	5
1.1. Ieskats iedzīvotāju līdzdalībā un kopienu filantropijā	
1.2. Kopienu filantropijas attīstības pirmsākumi Latvijā	
2. Iedzīvotāju forums	10
2.1. Iedzīvotāju foruma mērķi un uzdevumi	
2.2. Iedzīvotāju foruma sagatavošana	
2.3. Iedzīvotāju foruma norise	
2.4. Aktivitātes pēc foruma	
2.5. Kopsavilkums	
3. Kopienu fondi	25
3.1. Kopienu fondu darbības pamatprincipi	
3.2. Līdzekļu piesaistes jautājumi kopienas fondā	
3.3. Kopienas fonds – platforma sadarbībai	
3.4. Kopienas fonda izveides process	
3.5. Kopienu fondu salīdzinošā tabula	
4. Kopienu fondu darbība Latvijā	48
4.1. Latvijas kopienu fondu apraksts	
4.2. Latvijas kopienu fondu darbības rezultatīvie rādītāji	
Pielikumi	
Jēdzienu skaidrojumi	59
Papildu informatīvie resursi	62

“Mēs nevaram palīdzēt visiem, bet ikkatrs no mums var palīdzēt kādam.”

Ronalds Reigans

Mums, Teterevu ģimenei, ir patiess prieks redzēt, ar kādu degsmi un pašaieliedzību Latvijas novados cilvēki darbojas, lai palīdzētu citiem – sirmgalvjiem, maznodrošinātajiem, bērniem, ģimenēm savā pilsētā, pagastā un valstī. Mums ir gods sniegt atbalstu kopienu attīstības organizācijām pilsētās un lauku apvidos, lai tie varētu sasniegt savus izvirzītos mērķus un pamazām, pa solītim radītu labāku vidi savā dzīvesvietā.

Kopienu filantropija ir izcils veids, kā nodrošināt savas kopienas izaugsmi, apvienojot cilvēkus ar degsmi un vēlmi palīdzēt līdzcilvēkiem, pašvaldības un finansiālā atbalsta sniedzējus. Liels gandarījums, ka Latvijā šis modelis turpina attīstīties un izplatīties aizvien jaunos novados.

Mēs ar sava ģimenes labdarības fonda darbības paraugu vēlamies izplatīt un veicināt labdarības izplatīšanos iedzīvotāju vidū Latvijā. Mēs uzskatām, ka cilvēkiem katram ar sev pieejamajiem resursiem – vai tas ir ieguldītais laiks, nauda, zināšanas un pieredze vai kāds cits resurss, tas jāizmanto arī brīvprātīgiem mērķiem. Līdz šim mums visiem kopā ir izdevies sniegt nozīmīgu ieguldījumu brīvprātīgā darba attīstībā Latvijā, un mēs ticam, ka šis ir tikai sākums. Ar pašu darbu un aicinājumu to darīt arī citiem, kopienu filantropija spēš gūt plašu atbalstu.

Šī grāmata sniegs Jums plašāku ieskatu kopienu filantropijā, tās attīstības tendencēs Latvijā un pasaulē, kā arī veidiem, kā ikviens no mums var palīdzēt kādam citam, pilnveidojot savas kopienas un līdzcilvēku dzīvi.

Novēlam Jums saglabāt ticību savam darbam, misijas apziņu un optimismu!

Ar sirsnīgiem sveicieniem,

Boriss un Ināra Teterevi

1. Ievads

1.1. Ieskats iedzīvotāju līdzdalībā un kopienu filantropijā

Nereti pašvaldību un valsts institūcijās strādājošie sūdzas par cilvēku kūtrumu – sabiedriskās apspriedes interesē tikai dažus, semināros vairāk ir tukšu krēslu nekā pilnu, aptaujas anketas cilvēki aizpilda tikai pēc lielas pierunāšanas. Tomēr dažās pašvaldībās izdodas cilvēkus iesaistīt lēmumu pieņemšanā un to izpildē. Kāpēc tā? Kādi priekšnoteikumi pastāv tam, lai cilvēki aktīvi līdzdarbotos?

Pastāv vairāki sabiedrības līdzdalības veidi, kādos iedzīvotāji var līdzdarboties un/vai izteikt savu viedokli, un viens no tiem ir iedzīvotāju forums. Tas veicina dažādu sabiedrības grupu un sektoru – pašvaldību, nevalstisko organizāciju (NVO) un biznesa – līdzdalību un sadarbību.

Iedzīvotāju forums ir iedzīvotāju saiets, kura laikā iedzīvotāji sanāk kopā, vērtē pilsētas un savas dzīves vides kvalitāti un pieņem lēmumus par pārmaiņām, ko vēlas piepildīt jau tuvākajā nākotnē un vienojas par to, ko un kādā veidā varētu pašu spēkiem mainīt un izdarīt.

Iedzīvotāju foruma ideja balstās uz iedzīvotāju iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesā un arīdzan veicina personiskas atbildības uzņemšanos par pieņemto lēmumu īstenošanu. Iedzīvotāju forums ir viena no metodēm, kas nodrošina jēgpilnu un tālāk motivējošu līdzdalību.

Iedzīvotāju līdzdalībai ir cieša saikne ar kopienu filantropijas būtību, jo mērķtiecīga labdarība jeb filantropija var veiksmīgi attīstīties tikai tādā sabiedrībā, kas ir aktīva, saliedēta un atbildīga.

Kopienų filantropija, tāpat kā filantropija, ir naudas, laika, prasmju vai citu resursu ziedošana sabiedriska labuma mērķiem, taču norisinās konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā un veicina konkrētās kopienas dzīves uzlabošanu un attīstību. Kopiena šajā kontekstā apzīmē noteiktu ģeogrāfisku teritoriju – pilsētu, pagastu vai novadu.

Kopienų filantropija Latvijā ienāca 2001.gadā līdz ar Baltijas – Amerikas Partnerattiecību programmas* (BAPP) pilotprojektu „Iedzīvotāju līdzdalība un kopienu filantropija”. Kopienų

filantropija pēc būtības nav jauna parādība Latvijā. Tā var izpausties un ir pazīstama kā labdarības aktivitātes, kas notiek noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – novadā, pilsētā vai pagastā. Līdz šim kopienu filantropija visbiežāk bija pazīstama kā neplānota un spontāna palīdzība krīzes situācijās vai nejauši reaģējot uz kādu ziedojuma lūgumu. Taču līdz ar BAPP projektu tika attīstīta jauna kopienu filantropijas izpausmes forma – izveidoti jauna veida fondi – kopienas fondi.

Kopienas fonds ir neatkarīga labdarības organizācija, kas darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – pilsētā vai novadā, piesaistot līdzekļus no vietējiem ziedotājiem un piešķirot tos vietējām nevalstiskām organizācijām vai sabiedrības grupām, lai īstenotu sabiedriska labuma mērķus, kas veicina vietējo attīstību un dzīves kvalitāti konkrētajā teritorijā.

Kopienas fonds nodrošina plānotas un mērķtiecīgas kopienu filantropijas attīstību. Visā pasaulē ir pazīstami dažādu veidu fondi, kuru rīcībā jau dibināšanas brīdi ir nepieciešamie finanšu resursi, vai arī tie jāpiesaista fonda darbības procesā. Piemēram, privātie fondi – tos veido konkrētas privātpersonas līdzekļi un/vai privātpersonu mantojumi (piem., Vītoli fonds); korporatīvie fondi – tos veido viena vai vairāku uzņēmumu ziedojumi vai ieguldījumi, ko tie veic kādā sev interesējošā nozarē (mākslā, zinātnē, sociālajā jomā, piem. ABLV Charitable Foundation); tematiskie fondi, kas piešķir līdzekļus kādai konkrētai tēmai vai problēmai; operacionālie fondi – paši īsteno projektus un nepiešķir līdzekļus citiem projektu vai iniciatīvu īstenotājiem (pārsvārā Latvijā darbojas šādi fondi); un kopienu fondi (no angļu val. – *community foundations*), kas darbojas noteiktā teritorijā, piesaistot vietējus resursus un atbalstot vietējas iniciatīvas.

Iedzīvotāju forums ir viens no iedzīvotāju līdzdalības veidiem, kas nereti ir palīdzējis tālāk izveidot kopienu fondus. Iedzīvotāju forums kā sabiedrības līdzdalības veicināšanas modelis, kā arī kopienu fondi ir veidojušies ar BAPP saturisku un finansiālu atbalstu. Liela nozīme Latvijas kopienu fondu izveidē ir bijusi zināšanām un iemaņām, kas gūtas starptautiskā apmācību un pieredzes apmaiņas procesā ASV, Polijā, Slovākijā, Čehijā un Krievijā. Šajā izdevumā ir apkopota Latvijā notikušo iedzīvotāju forumu pieredze un sniegts kopienu fondu apraksts. Kopienu fondu raksturojums šajā gadījumā tiek balstīts uz piecu Latvijas kopienu fondu darbību – Talsu novada fonda, Lielvārdes attīstības fonda, Alūksnes novada fonda, Valmieras novada fonda un Liepājas novada fonda veiktajām aktivitātēm un īstenoto politiku.

* Baltijas – Amerikas Partnerattiecību programma – ASV Starptautiskās attīstības aģentūras un Atvērtās sabiedrības institūta kopīgi dibināta finansēta programma, kuras mērķis bija veicināt nevalstisko organizāciju darbībai labvēlīgu vidi, nostiprināt NVO profesionalitāti un ilgtspēju, veicināt iedzīvotāju līdzdalību un spējas ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus, kā arī sekmēt labdarības un dažādu vietējo NVO finansējuma avotu attīstību Latvijā. Darbojās Latvijā desmit gadus līdz 2008. gadam.

1.2. Kopienų filantropijas attīstības pirmsākumi Latvijā

Viens no pilsoniskās sabiedrības attīstības stūrakmeņiem ir aktīvas un stabilas nevalstiskās organizācijas. Vērojot nevalstisko organizāciju finansējuma avotus 90. gadu beigās, bija saskatāma dominējoša tendence- līdz pat 80% no organizāciju budžetiem veidoja ārvalstu palīdzības fondu un vēstniecību sniegtais finansējums. Skaidri bija redzama Latvijas virzība uz Eiropas Savienību, kas ārvalstu finansētājiem bija zīme, ka Latvija sasniegusi pietiekamu attīstības līmeni un palīdzība šādā finansējuma formā vairs nav nepieciešama. Pat vēl vairāk - Latvija no palīdzības saņēmējas valsts kļūst par palīdzības sniedzēju citām mazāk attīstītām valstīm. Šis pārmaiņas nozīmē, ka līdzšinējais ārvalstu finansējums ir jāaizstāj ar Eiropas Savienības līdzekļiem un vietējo ziedotāju – uzņēmumu un privātpersonu – ziedojumiem. Jautājums, kas palika atklāts - vai nevalstisko organizāciju sektors ir šīm pārmaiņām gatavs? **Vai izmaiņas finansējuma avotos nekavēs pilsoniskās sabiedrības aktivitātes?** Jaunajā situācijā pastāv virkne priekšnosacījumu veiksmīgai līdzekļu piesaistei. Lai pretendētu uz Eiropas Savienības finansējumu ir jābūt formāli reģistrētai organizācijai, kas atbilst pietiekami daudziem kritērijiem; organizācijai jābūt spējīgai gan sagatavot projektu, gan arī atbilstoši visām prasībām to īstenot. Bez tam organizācijai jāspēj arī avansā segt daļu izdevumu no sava budžeta. Finansējums nav pieejams neformālām interešu grupām, kā arī nav mērķtiecīgi ieguldīt resursus projektos, kam vajadzīgi salīdzinoši nelieli finanšu resursi. Tai pat laikā, privātā un korporatīvā labdarība Latvijā arī vēl attīstās, līdz ar to organizācijām ir salīdzinoši grūti piesaistīt līdzekļus no šiem avotiem. Tāpat novērotais liecina, ka organizācijām jābūt gatavām strādāt ar ziedotājiem un gūt atbalstu savai darbībai, trūkst dažādas prasmes un iemaņas veiksmīgai ziedojumu piesaistei, to administrēšanai un atskaišu veikšanai.

Izvērtējot esošo situāciju, 2000-tošo gadu sākumā Baltijas - Amerikas Partnerattiecību programma (BAPP) par vienu no savas darbības mērķiem noteica stiprināt filantropijas kultūru Latvijā. **Tās mērķis bija veicināt jaunu un stabilu finanšu avotu veidošanos pilsoniskās sabiedrības aktivitāšu nodrošināšanai.** Viens no virzieniem filantropijas attīstībā Latvijā bija iedzīvotāju līdzdalības un kopienu filantropijas attīstība, kas praktiski izpaudās kā iedzīvotāju foruma kā sabiedrības līdzdalības veicināšanas modeļa ieviešana un kopienu fondu izveide, lai reģionu līmenī nodrošinātu atbalstu vietējām iniciatīvām.

Iedzīvotāju forumu un kopienu fondu pirmsākumi Latvijā aizsākās 2001. gadā, kad BAPP izsludināja projektu konkursu pilotprojekta „Iedzīvotāju līdzdalība un kopienu filantropija” īstenošanai. Konkursa kārtībā tika noteikti starptautiskie projekta konsultanti Antioch New England Institute (ASV), bet par nacionālo atbalsta organizāciju Latvijā kļuva Nevalstisko organizāciju centrs; savukārt, kopienu līmenī tika izraudzītas divas vietējas organizācijas – Ziemeļkurzemes NVO atbalsta centrs Talsos un Lielvārdes ārzemju sakaru un izglītības veicināšanas birojs. Abu vietējo organizāciju uzdevums bija potenciāli attīstīt iedzīvotāju līdzdalības un kopienu filantropijas idejas savas darbības teritorijā.

Galvenie kritēriji vietējo organizāciju izvēlē bija šādi:

- cieša saikne ar vietējo sabiedrību;
- organizāciju vadībā ir sabiedrībā atzīti vietējie līderi, kuriem ir laba sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem un pašvaldību;
- spēja veidot koalīciju;
- spēja piesaistīt vismaz USD 5000 no vietējiem finansētājiem, lai atbalstītu vietējo iedzīvotāju projektus;
- finansiālā stabilitāte un caurspīdīga finansu darbība.

Pirmā šī pilotprojekta fāze tika vērsta uz iedzīvotāju līdzdalības veicināšanu, tika rīkoti iedzīvotāju forumi. Ar foruma ideju pilotprojekta īstenošanu iepazīstināja Antioch New England Institute (ASV) pārstāvji, kas šo modeli attīstījuši ASV, tāpat to iedzīvinājuši arī vairākās Eiropas pilsētās. Šis līdzdalības modelis paralēli tika attīstīts arī Lietuvā un Igaunijā. Latvijā tika rūpīgi analizētas modeļa priekšrocības un trūkumi, meklēta Latvijas iedzīvotāju mentalitātei piemērota pieeja, kas aprobēta pirmajos iedzīvotāju forumos, kas notika Lielvārdē un Talsos. Pirmo iedzīvotāju forumu rezultāti liecināja, ka iedzīvotājiem ir interese līdzdarboties, un iedzīvotāju forums ir veids, kā ieinteresēt un motivēt iedzīvotājus būt līdzdalīgiem savas apkārtnes vides veidošanā un attīstībā.

Savukārt, otrā pilotprojekta fāze bija veltīta kopienu filantropijas jēdziena apgušanai. Tās ietvaros tika piesaistīti konsultanti no Charities Aid Foundation Krievijas pārstāvniecības, notika studiju vizītes uz Čehiju un Slovākiju, kā arī darbs Talsos un Lielvārdē, lai izveidotu vietējos kopienu fondus.

Kopienu fondu izveides process un tā rezultāts abās pilsētās – Lielvārdē un Talsos – izvērtās atšķirīgi. Tas tikai stiprināja kopienu filantropijas iniciatīvas atbalstītāju pārliecību, ka kopienas fonda izveide katrā vietā ir unikāla un nav vienotas receptes, kā to veikt. Taču pastāv virkne pamatnosacījumu, kas jāņem vērā fonda izveides procesā. Priekšstatu par to var gūt no izklāsta par to, kā fondu izveides process norisinājās Talsos, Lielvārdē, Alūksnē, Valmierā un Liepājā.

Iedzīvotāju forums bija pamats, lai Ziemeļkurzemes NVO atbalsta centrs Talsos uzsāktu diskusiju par kopienas fonda izveidi. Centra darbinieki ar mērķi apzināt iespēju un interesi veidot kopienas fondu aicināja uz diskusijām foruma dalībniekus. Tika apspriesta iespēja, ka fonds pēc iedzīvotāju foruma gādātu par iedzīvotāju ierosināto projektu finansēšanu. Centra pārstāvji apguva informāciju par kopienu fondiem, ko sniedza nacionālā atbalsta organizācija un starptautiskie projekta konsultanti, kā arī pētīja interneta resursus un citu pieejamo literatūru. Pusgada laikā pēc foruma notika 12 diskusijas, kur katrā no tām piedalījās 5 – 7 cilvēki, kas papildināja un komentēja katras iepriekšējās diskusijas dalībnieku ierosinājumus un attīstīja jaunas idejas. Kopumā diskusijās bija iesaistīti ap 70 cilvēku, no kuriem 45 piekrita kļūt par Talsu novada fonda dibinātājiem, katru gadu ziedojot fondam vismaz LVL 20. Analizējot starptautisko praksi un uz klausot vietējo iedzīvotāju viedokļus, talsenieki nonāca pie Latvijas apstākļiem piemērota un iespējama kopienas fonda modeļa, kas ir raksturīgs tikai Latvijā. Talsu novada fonds ir īpašs ar to, ka tas bija pirmais šāda veida fonds Latvijā. Arī starptautiskā mērogā Talsu novada fonds ir unikāls ar plašo iedzīvotāju līdzdalību un iesaisti gan ziedošanā,

gan lēmumu pieņemšanā par ziedojumu izlietojumu. Katram, kas ziedojis fondam vismaz LVL 20, ir iespēja piedalīties balsošanā par atbalstāmajiem projektiem. Tas ir būtisks ieguvums un motivācija ziedotājiem. Talsu novada fonda pieredze, iesaistot privātpersonas labdarībā, pierāda faktu, ka Latvijā ir liels privātpersonu ziedošanas potenciāls, kas līdz šim nav ticis pienācīgi novērtēts.

Pēc iedzīvotāju foruma lielvārdieši kopienas fonda izveidei izvēlējās uzrunāt uzņēmējus kā potenciālos ziedotājus, lai tie sniegtu atbalstu iedzīvotāju izloloto ideju īstenošanai. Uz fonda dibināšanas sapulci sanāca 14 vietējo uzņēmumu pārstāvji un viena privātpersona, kas vienojās ik gadu atbalstīt fondu ar LVL 100 lielu ziedojumu. Arī šī ir uzskatāma par unikālu pieredzi kopienas fonda izveidē, un no fonda dibināšanas brīža divu gadu laikā regulāro ziedotāju skaits ir divkāršojies. Lai arī pirmajā brīdī nezinātājam Lielvārdes attīstības fonds var atgādināt kādu uzņēmēju klubu, tomēr ir kāda būtiska atšķirība - šī fonda gadījumā lēmumus par fonda darbību un atbalstāmajiem projektiem pieņem valde 11 cilvēku sastāvā. Valde tiek veidota, lai nodrošinātu plašu dažādu iedzīvotāju grupu pārstāvēcību. Valdi veido gan fonda dibinātāju pārstāvji, gan pašvaldības pārstāvji, gan pensionāri, skolotāji, jaunieši un citi vietējie aktīvist.

Redzot veiksmīgo iedzīvotāju foruma norisi Talsos, alūksnieši pēc gada, 2003. gada aprīlī, rīkoja iedzīvotāju forumu savā pilsētā. Forums bija iespējams, pateicoties Alūksnes NVO atbalsta centra un Alūksnes pilsētas domes veiksmīgai sadarbībai. Pēc Alūksnes iedzīvotāju foruma Alūksnes NVO atbalsta centrs uzsāka sabiedrības viedokļa apzināšanu par kopienas fonda izveidi. Rezultāta 21 persona piekrita dibināt fondu. 2005. gada aprīlī tika reģistrēts Alūksnes novada fonds. Pirmā gada laikā par fonda atbalstītājiem bija kļuvušas ap 50 fizisku un juridisku personas.

2004. gadā interesi par kopienas fondu veidošanu izrādīja Valmiera un vairākus gadus vēlāk arī Liepāja. Abas pilsētas saņēma BAPP atbalstu. Valmierā iniciators idejai par kopienas fonda izveidi bija organizācija „Stratēģija”, kas, veicot intervijas, organizējot apaļā galda diskusijas, tiekoties ar uzņēmējiem un NVO, vienojās dibināt Valmieras novada fondu 2005.gada vasarā. Savukārt Liepājas novada fondu vietējie ieinteresētie ļaudis izveidoja 2007. gada vasarā. Jau 2008. gadā notika Liepājas I iedzīvotāju forums.

2008. gadā BAPP savu darbību Latvijā un Baltijā noslēdza un atbalsts jaunu kopienu fondu izveidei apsika. Taču iedzīvotāju forumu rīkošana un kopienu fondu darbība ir apliecinājusi, ka tie ir veiksmīgi rīki vietējās sabiedrības aktivizēšanai.

2012. gadā darbību ir sākusi Borisa un Ināras Teterevu fonda īpaša Kopienu filantropijas attīstības programma Latvijā un Baltijā 2012. – 2017. Programmas mērķis ir nostiprināt un attīstīt kopienu filantropijas konceptu Latvijā/Baltijā, sniedzot atbalstu esošo kopienu fondu attīstībai un jaunām kopienu fondu izveides iniciatīvām lauku reģionos. Sasniedzot mērķi, programmas īstenošanas noslēgumā 2017. gadā Latvijā darbosies 9 – 10 kopienu fondi un Baltijā kopumā būs nostiprinātas zināšanas un prasmes kopienu filantropijas jautājumos, kā arī attīstīta kopienu fondu savstarpējā un starptautiskā sadarbība. Kopienu fondi savu apkaimju ieceru vajadzībām būs piesaistījuši vismaz LVL 400 000.

2. Iedzīvotāju forums

Iedzīvotāju forumi Latvijā notikuši, balstoties uz pieredzi un modeli, kas izveidojies ASV, un ko Latvijā gadu tūkstošu mijā ieviesa Baltijas - Amerikas Partnerattiecību programma (BAPP) ar kopienu filantropijas ekspertu starpniecību – konsultācijām un apmācībām.

Līdz 2011. gada nogalei pēc šāda modeļa Latvijā ir notikuši 15 iedzīvotāju forumi:

2002. gads	Aprīlis	Talsu I iedzīvotāju forums un Lielvārdes iedzīvotāju forums
2003. gads	Aprīlis	Alūksnes iedzīvotāju forums
2004. gads	Novembris	Jaunpils iedzīvotāju forums
2005. gads	Februāris	Madonas iedzīvotāju forums
	Aprīlis	Apes iedzīvotāju forums
	Marts	Līvberzes iedzīvotāju forums
2006. gads	Aprīlis	Talsu II iedzīvotāju forums
	Novembris	Valmieras I iedzīvotāju forums
2007. gads	Aprīlis	Alūksnes II iedzīvotāju forums
2008. gads	Novembris	Liepājas iedzīvotāju forums
2009. gads	Maijs	Grobiņas novada I iedzīvotāju forums
		Jēkabpils iedzīvotāju forums
2010. gads	Jūnijs	Grobiņas novada II iedzīvotāju forums
		Apkaimes ideju darbnīcas Talsu novada 18 pilsētas un pagastos, kas vainagojās ar Talsu novada III iedzīvotāju foruma norisi
2011. gads	Oktobris	Valmieras II iedzīvotāju forums
2012. gads	Februāris	Dundagas novada iedzīvotāju forums

Šajā materiālā apkopota tā pieredze, kas uzkrāta Latvijā šajos iedzīvotāju forumos, lai radītu izpratni par foruma mērķiem, uzdevumiem un rezultātiem.

2.1. Iedzīvotāju foruma mērķi un uzdevumi

Iedzīvotāju foruma mērķis ir iedibināt iedzīvotāju un citu apkaimes pārstāvju līdzdalības tradīcijas vietējās attīstības plānošanā un plānotā īstenošanā, attīstot sadarbības mehānismu starp dažādām sabiedrības grupām un sektoriem – pašvaldību, nevalstiskajām organizācijām (NVO) un uzņēmējiem. Iedzīvotāju forumā, dažādām sabiedrības grupām klātesot, nosaka vietējās kopienas attīstībai svarīgākās prioritātes un izveido darba grupas to realizēšanai. Forumā gala ziņojumā tiek apkopoti forumā paustie viedokļi. Pārstāvji no visām vietējās sabiedrības grupām tiek iesaistīti foruma rīkošanā, norisē, kā arī nodrošina forumā noteikto prioritāšu īstenošanu. Visas foruma aktivitātes tiek īstenotas brīvprātīgi, balstoties uz pašu iedzīvotāju interesi un iniciatīvu.

Iedzīvotāju forumā pulcējas vietējie iedzīvotāji – uzņēmēji, pašvaldību pārstāvji, skolotāji, pensionāri, jaunieši un citi kopienas pārstāvji, lai pārrunātu vietējās problēmas un vienotos par iespējamiem to risinājumiem. Parasti šāds forums pulcē aptuveni 70 – 150 vietējo iedzīvotāju un ilgst vienu dienu. Forumā darbs norit trīs posmos, strādājot visiem dalībniekiem kopā lielā grupā un 10 mazākās paralēlās darba grupās.

Kādi ir galvenie iemesli, kāpēc rīkot iedzīvotāju forumu? Lūk, daži no tiem:

- Tas ir viens no iedzīvotāju līdzdalības veicināšanas modeļiem, lai iedzīvotāji paši uzņemtos iniciatīvu un uzlabotu savas dzīves kvalitāti papildus tam, ko jau piedāvā pašvaldība.
- Tas ir veids, kā iedzīvotāji, NVO, pašvaldība un privātais sektors var sadarboties.
- Tas vedina uz inovatīvu, radošu un nestandarta pieeju problēmu risināšanā.
- Tas kalpo kā efektīvs veids sabiedrības viedokļa apzināšanai; parasti pašvaldības tālāk izmanto forumā gūto informāciju arī savas darbības plānošanai.
- Tā rezultātā iedzīvotāji izveido darba grupas, lai īstenotu prioritārās aktivitātes.
- Forums un tā rezultāti dod ilgtermiņa ietekmi vietējās sabiedrības attīstībai kopumā.

Forumā rīkošanas mērķis

Veicināt vietējo aktivitāti un sadarbību starp NVO, uzņēmējiem un pašvaldību, lai kopīgi risinātu vietējās problēmas, tai skaitā, ziedojot laiku, naudu, zināšanas un citus resursus vietēji svarīgu mērķu sasniegšanā.

Foruma uzdevumi

- apzināt apkaimes stiprās un vājās puses, problēmas un attīstības prioritātes;
- panākt vienošanos dažādu sabiedrības grupu starpā par problēmu risinājumiem;
- izveidot darba grupas iesaistot vietējās sabiedrības pārstāvjus, lai panāktu problēmu risinājumus – realizētu konkrētus projektus.

Pašvaldību loma

Iedzīvotāju līdzdalība pašvaldību līmenī Latvijā vēl joprojām nav pietiekami attīstīta, un pastāv plaša starp varas institūcijām un sabiedrību. Iedzīvotāju forums ir efektīva metode, kā to pārvarēt – apvienojot vietējos iedzīvotājus vietējo problēmu risināšanai un akumulējot vietējos resursus, lai izvirzītos mērķus sasniegtu. Foruma ietekme uz vietējās sabiedrības attīstību ir saistīta ar jau esošajām iestādēm kopienā, kas attiecas uz vietējo NVO aktivitāti, ekonomisko stabilitāti un uz sadarbību orientētu pašvaldību. Iedzīvotāju forums ir veids, kā pašvaldība var veidot kvalitatīvi un metodoloģiski jaunu sadarbību ar iedzīvotājiem un privāto sektoru.

Pašvaldības loma var būt dažāda

- aktivitāšu iniciatore;
- sadarbības partnere;
- finansētāja.

Ideālā gadījumā visas šīs trīs lomas tiek apvienotas un mijiedarbojas.

Pašvaldības ieguvumi iesaistoties vai atbalstot iedzīvotāju forumu

- veicināta un iegūta sabiedrības līdzdalība vietējo problēmu risināšanā, palielināta sabiedrības iesaistīšanās;
- attīstīta sadarbība ar NVO un privāto sektoru, tādējādi piesaistot papildus resursus (naudā, „graudā”, cilvēkresursos) vietējās apkaimes attīstībai;
- veicināta uzticība pašvaldībai un stiprināts tās pozitīvais tēls;
- iegūta informācija par reālajām sabiedrības vajadzībām un aktuālajām nostājām.

Lai nodrošinātu ekspertīzi par forumā apspriežamajiem jautājumiem tiek izmantots pašvaldības speciālistu sniegtais viedoklis par situāciju katrā no foruma tēmām. Pašvaldību pārstāvji nereti tiek iesaistīti rīcības komitejā vai arī izstrādā aktuālo un faktu informāciju par foruma tēmām, ko izmanto foruma darba grupu vadītāji, kā arī ko nereti drukātā veidā saņem foruma dalībnieki.

Jāņem vērā, ka forumā izskanējušie viedokļi nereti nesaskan ar pašvaldības oficiālo nostāju, tādēļ forums nereti ir demokrātijas mācību stunda visām iesaistītājām pusēm. Iegūtie viedokļi ir rūpīgi jāanalizē, un jāizdara secinājumi par iespējamajām problēmām un to risinājumiem.

2.2. Iedzīvotāju foruma sagatavošana

Iedzīvotāju foruma sagatavošana ir laikietilpīgs process. Kopumā kā minimālais foruma sagatavošanas laiks tiek rekomendēti 3 mēneši.

Iedzīvotāju foruma rīkošanas iniciators

Forumā rīkošanas iniciatīva visbiežāk var nākt no kādas NVO vai pašvaldības. Gadījumā, ja foruma rīkotājs ir pašvaldība, svarīgi ir meklēt kontaktu ar NVO vai iedzīvotāju grupām, kas var būt partneri, un pozicionēt šo pasākumu kā iespēju sadarbības modelim. Ja pašvaldība rīkos forumu vienpersoniski, pastāv risks, ka būs zema iedzīvotāju aktivitāte, vai arī foruma dalībnieki būs ieradušies zināma spiediena rezultātā, vai lai izteiktu kritiku. Forumā organizēšanu un galvenā tā iniciatora lomu var uzņemties organizācija, kurai ir cieša saikne ar vietējo kopienu, un kas spēj izveidot rīcības komiteju, kā arī palīdzēt iedzīvotājiem īstenot projektus pēc foruma. Vislabāk foruma rīkošana veicas, ja ir iesaistīta motivēta iedzīvotāju grupa, kas pārstāv dažādus sektorus – privāto, valsts/pašvaldības un NVO – un ir gatava veidot foruma rīcības komiteju, un nodrošināt tās darbu.

Rīcības komiteja

Forumā rīcības komiteja ir 10-20 vietējās apkaimes brīvprātīgie līderi, kas darbojas forumā rīkotājas organizācijas paspārnē un vadībā. Forumā rīcības komiteja ir forumā panākumu atslēga. Pirmkārt, komiteja kalpo par vietējās sabiedrības spoguļattēlu un veido pirmo priekšstatu par forumu, jo tā būs galvenais forumā idejas popularizētājs pārējiem iedzīvotājiem. Efektīvākais rīcības komitejas modelis jāveido balstoties uz vienlīdzīgu sabiedrības grupu un sektoru pārstāvības principu. Tātad rīcības komitejā jāiesaista pašvaldības un tās iestāžu pārstāvji, kam ir tieša saikne ar iedzīvotājiem un zināšanas par vietējām aktualitātēm, uzņēmēji, nevalstisko organizāciju, neformālu sabiedrības grupu pārstāvji un sabiedriski aktīvi ļaudis. Lai komiteja darbotos efektīvi, visiem tās dalībniekiem ir vienlīdzīgas tiesības. Ļoti būtiski ir rīcības komitejā nodrošināt pēc iespējas aktīvāku vietējās sabiedrības pārstāvju kopumu, lai tie pārstāvētu konkrētās sabiedrības grupas intereses un viedokļi. Plaša sabiedrības dažādu grupu pārstāvēniecība komitejā ir priekšnosacījums, lai veidotu forumu par pamatu patiesai vietējo iedzīvotāju viedokļu apzināšanai un viņu iesaistīšanai aktīvā savas vides sakārtošanā. Lai nodrošinātu ekspertīzi, forumā sagatavošanā var tikt veidotas atsevišķu ekspertu apakškomitejas, kas sniedz rekomendācijas par forumā darba grupu tēmām, nodrošina statistisko informāciju u.c. Tāpat apakškomitejās tiek organizēts darbs ar forumā norisi saistītajiem saimnieciskajiem, organizatoriskajiem, informācijas izplatīšanas un citiem jautājumiem.

Iedzīvotāju aptauja

Nereti pirms iedzīvotāju forumiem tiek veikta iedzīvotāju anketēšana, ar mērķi apzināt situāciju vietējā sabiedrībā, apjaust vietējai sabiedrībai svarīgās un aktuālās tēmas. Ja foruma rīkotāji ir izvēlējušies veikt anketēšanu, tad jānosaka tās mērķis. Šī aktivitāte nav obligāta, taču Talsu, Lielvārdes, Madonas, Jaunpils un Līvberzes forumu rīkotāji veica iedzīvotāju anketēšanu. Anketēšana vienlaikus ir arī labs veids, kā popularizēt forumu konkrētajā pilsētā vai pagastā. Anketēšanu parasti uztic skolu jauniešiem, iepriekš veicot īpašu informēšanu un apmācību, kuras laikā tiek sniegta papildus informācija gan par pašu forumu, tā būtību un nozīmi vietējās sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanā, gan papildus zināšanas par anketēšanas procesa veikšanu.

Forumā popularizēšana un publicitātes veidošana

Forumā popularizēšana un publicitāte ir nepieciešama, lai iedzīvotāji uzzinātu par forumu un būtu motivēti tajā piedalīties. Parasti foruma rīcības komiteja izstrādā stratēģiju, kāda veida aktivitātes ir jāveic, un kāda informācija ir jāsaņem un jānodrošina, lai piesaistītu pēc iespējas plašāku vietējās sabiedrības interesi un mudinātu iedzīvotājus uz aktīvu līdzdalību. Praktiski visiem Latvijā notikušajiem forumiem ir bijusi izstrādāta sava vizuālā identitāte, logo un sauklis, kas ir veicinājis iedzīvotāju interesi un vēlmi līdzdarboties. Vizuālo un rakstisko materiālu, kas kalpo foruma identitātes veidošanai, tālāk var izmantot dažādās ar turpmāko projektu realizēšanu un norisi saistītās aktivitātēs, vai pat kopienas fonda izveidei, tā uzsvērt tā piederību vietējās kopienas iniciatīvām.

Forumā tēmas

Forumā tēmu izvēle ir balstīta uz Antioch New England Institute (ASV) piedāvāto 10 nozīmīgāko pazīmju kopumu, kas nepieciešamas uz attīstību orientētai kopienai. Latvijā iedzīvotāju forumos izkristalizējušās sekojošas tēmas:

1. Sociālā sfēra.
2. Vide, kārtība, drošība un mājoklis.
3. Pašvaldības, uzņēmēju, NVO sadarbība un iedzīvotāju līdzdalība pilsētas/ pagasta pārvaldībā.
4. Izglītības iespējas.
5. Uzņēmējdarbības attīstība.
6. Kultūra un atpūtas iespējas.
7. Tūrisma iespējas un pilsētas/ pagasta tēls.
8. Infrastruktūras attīstība.
9. Iespējas jauniešiem.
10. Sports un atpūta.

Parasti izvēlas ne vairāk kā 10 tēmas darbam grupās, t.i., veido ne vairāk kā desmit darba grupas.

Foruma vadītāji

Forumā var būt viens vai divi tā vadītāji, kas vada kopējo lielās iedzīvotāju grupas darbu foruma dienā. Vadītājam pilnībā jāorientējas foruma mērķos, uzdevumos un metodēs. Foruma vadītāja uzdevums ir vadīt foruma kā vienotas, lielas grupas darbu pareizi no metodiskā viedokļa un uzturēt kopēju grupas enerģiju. Vēlams, ka Foruma vadītājs/i piedalās darba grupu vadītāju apmācībās par Foruma norises procesu.

20 brīvprātīgi darba grupu vadītāji un palīgi (rakstveži)

Ja forumā plānots darbs 10 darba grupās, tad būs vajadzīgi 10 darba grupu vadītāji un 10 palīgi jeb rakstveži. Darba grupu vadītāju un palīgu - rakstvežu uzdevums ir vadīt foruma dalībnieku darbu paralēlajās darba grupās. Darba grupu vadītājus parasti izrauga, balstoties uz viņu pieredzi darbā ar pieaugušo auditoriju. Svarīgi, lai darba grupas vadītājs nevadītu tādas tēmas darba grupu, kurā pats ir eksperts vai ikdienā strādā, jo tas var atbaidīt vai mazināt grupas dalībnieku atklātu viedokļu paušanu un brīvu domu apmaiņu. Darba grupas vadītājam jābūt pēc iespējas neitrālam un ar cieņu jāizturas pret visiem grupas dalībniekiem. Galvenais grupas vadītāja uzdevums ir vadīt grupas diskusijas procesu līdz produktīvam gala iznākumam. Svarīgi, lai foruma dalībnieki darba grupas vadītājam uzticētos un viņu respektētu. Daudzos forumos darba grupu vadītāji ir bijuši dažādu iestāžu vai organizāciju vadītāji, žurnālisti un uzņēmēji. Laba pieredze kā vadītājus ir iesaistīt skolotājus, taču arī skolotājiem, neskatoties uz pedagoģiskā darba pieredzi un zināšanām, ir jāapgūst metodes darbam ar pieaugušo auditoriju un grupas vadīšanas prasmes. Par palīgiem – rakstvežiem parasti tiek izraudzīti vidusskolēni, kam darbība forumā papildina pieredzi, kas noderēs arī turpmāk. Rakstvežu galvenais uzdevums ir uz lielajām tāfeļu lapām pierakstīt dalībnieku teikto. Šo informāciju pēc foruma apkopo gala ziņojumā. Svarīgi, ka darba grupu vadītāji un palīgi iegulda savu laiku brīvprātīgi un bez atlīdzības, jo tas sabiedrībai kalpo kā piemērs, ka katrs var ieguldīt un dot savu artavu vietējā attīstībā, kopīgos pasākumos visdažādākajos veidos. Būtiski arī uzsvērt, ka darba grupu vadīšanas prasmes un pieredze turpmāk ikvienam var noderēt sanāksmju vadīšanā, citos pasākumos vai pat tiešajos darba pienākumos, tātad aktīvākie iedzīvotāji ir arī ieguvēji.

Apmācības darba grupu vadītājiem un palīgiem

Lai forums noritētu mērķtiecīgi un ar rezultātiem, ir izstrādāta īpaša metodika, kā foruma darbs veicams. Parasti pirms foruma ar šo metodiku tiek iepazīstināti darba grupu vadītāji, un tiek rīkotas apmācības. Pirmais apmācību seminārs jāplāno apmēram vienu mēnesi pirms foruma, kad tā dalībnieki tiek iepazīstināti ar foruma mērķiem, uzdevumiem un norisi. Tam seko dalībnieku iepazīstināšana ar metodēm darbam ar pieaugušo auditoriju. Otrais seminārs jāparedz dažas dienas pirms Foruma, un tajā dalībnieki tiek iepazīstināti ar konkrētiem darba uzdevumiem, tiek dotas instrukcijas, kā rīkoties dažādās problēmu situācijās. Jāatzīmē, ka tieši uz darba grupu vadītāju un palīgu sagatavotību balstās foruma veiksmē. Par semināru organizēšanu, savlaicīgu norisi un eksperta piesaisti parasti rūpējas foruma rīkotāji.

Foruma norises telpas

Par foruma norises vietu vislabāk izvēlēties skolu, jo skolā var nodrošināt darbu gan lielā zālē, gan 10 paralēlās darba grupās - klašu telpās, gan parūpēties par visu dalībnieku ēdināšanu – skolas ēdamzālē. Ja ir liela telpa un gaidāms liels dalībnieku skaits, noteikti jāparedz pasākuma apskaņošana. Skolas jauniešus var iesaistīt gan telpu iekārtošanas darbā, gan brīvprātīgās dežūrās foruma laikā, gan aicinot viņus līdzdarboties forumā kā dalībniekus un darba grupu vadītāju palīgus – rakstvežus.

Nepieciešamie resursi

Gan finansiālie, gan materiālie resursi būs vajadzīgi jau foruma rīkošanas procesā, lai nodrošinātu rīcības komitejas darbu – telpas, telefonsakarus, e-pastu, kancelejas preces, pasta izdevumus, foruma popularizēšanu un reklamēšanu, anketēšanu, kā arī apmācības darba grupu vadītājiem u.c. Līdz šim Latvijā finansējumu forumu rīkošanai piešķirushi tādi fondi, kā, piemēram, BAPP un Sabiedrības Integrācijas fonds. Vietējās pašvaldības atbalstījušas forumu rīkošanu gan finansiāli, gan nodrošinot informācijas izplatīšanu, gan palīdzot ar telpām foruma norisei. Forumu rīkošanā piesaistīti ziedojumi arī no vietējiem uzņēmumiem, atbalsts sniegts gan naudā, gan materiālos, gan nodrošinot telpas u.c. Būtisks resurss foruma nodrošināšanai visos forumos ir bijis brīvprātīgais darbs – gan rīcības komitejā, gan darba grupu vadīšanā.

Foruma rīkotājiem jānodrošina nepieciešamie resursi pašai foruma norisei – telpas, apskaņošana, kafijas pauzes, pusdienas, kancelejas preces, reprezentācijas izdevumi u.c.

Iedzīvotāju foruma norises iespējamie riski

- Rīcības komiteja savus pienākumus neīsteno pienācīgi.
- Vāja apkaimes iedzīvotāju interese par forumu (maz dalībnieku, nav pārstāvēts plašs apkaimē esošo iedzīvotāju grupu spektrs).
- Nav atbalsta no kādas nozīmīgas sabiedrības grupas vai sektora.
- Nepietiekoši sagatavoti darba grupu vadītāji.
- Nepietiekams finansējums.
- Iedzīvotāji un citi apkaimes pārstāvji nav motivēti īstenot izvirzītos projektus.

2.3. Iedzīvotāju foruma mērķi un uzdevumi

Latvijā jau tradicionāli ir pieņemts, ka foruma darbs ilgst vienu dienu un norit trīs posmos. Katrā posmā visi dalībnieki sadalās 10 darba grupās. Darba grupu tēmas ir balstītas uz rīcības komitejas noteikto tēmu loku, kas var variēt no vispārīgām līdz konkrētām tēmām, balstoties uz vietēji apzinātajām prioritātēm un vajadzībām. Sākotnējās tēmu rekomendācijas ir balstītas uz 10 veselīgas sabiedrības pamatprincipiem, tā foruma dienas laikā izskatot tendences katrā no tiem. Rīcības komiteja sadarbībā ar vietējo pašvaldību var lemt par mazāku tēmu skaitu, ņemot vērā vietējās kopienas specifiku un vajadzības, atsevišķas tēmas apvienojot vai tieši otrādi – paplašinot.

Iedzīvotāju foruma darba kārtība

Ievads: Reģistrēšanās, informatīvie materiāli, kafijas galds:

- Atklāšana
- Informācija par forumu
- 10 darba grupu tēmu prezentācija

1. posms: Darba grupas I (sadala dalībniekus 10 paralēlās darba grupās)

Mērķis	Metodes	Rezultāts	Prezentācija
Noteikt problēmas konkrētajā tēmā	Prāta vētra, diskusijas	Saraksts ar 5 problēmām vai jomām, kurām nepieciešami risinājumi	Darba grupu rezultātu prezentācija, kopā 50 tēmas

Pusdienu pauze, kuras laikā foruma vadītāji un rīcības komiteja vienojas par 8 – 10 tēmām tālākam foruma darbam, veicot izvirzīto problēmu tematisku apvienošanu, ja tāda iespējama.

Vadītājs iepazīstina ar 8 – 10 forumā tālāk aplūkojamajām tēmām, kam seko īsas diskusijas.

2. posms: Darba grupas II (darbs 8 – 10 paralēlās darba grupās)

Mērķis	Metodes	Rezultāts	Prezentācija
Piedāvāt risinājumus/ idejas projektiem konkrētajām problēmām	Prāta vētra; efektivitātes/ iespējamības izvērtējums; diskusijas	3 risinājumi/ projektu idejas dotajai problēmai	Darba grupu rezultātu prezentācija Vienošanās par prioritāri risināmiem projektiem (balsošana ar uzlīmēm)

3. posms: Darba grupa III (darbs 8 – 10 paralēlās darba grupās)

Mērķis	Metodes	Rezultāts	Prezentācija
Noteikt pirmos soļus projekta realizēšanā	Prāta vētra, diskusijas	Īss projekta apraksts – nosaukums, īstenošanas plāns, pieejamie resursi, turpmākās aktivitātes	Katra grupa īsi ziņo par rezultātu

Noslēgums/ koncerts/ atspirdzinājumi

Foruma norises detalizēts apraksts

Foruma darbs tiek uzsākts, kad visi foruma dalībnieki ir sapulcējušies vienkopus, piemēram, lielā zālē.

Ievads visbiežāk tiek strukturēts šādā veidā:

- foruma atklāšana, kuras laikā uzrunas saka pilsētas, pagasta, rajona padomes priekšsēdētājs un/vai rīkotājas organizācijas pārstāvji;
- foruma vadītāja izklāsts par foruma mērķiem un dienaskārtību;
- iepazīstināšana ar situāciju pilsētā/pagastā;
- iepazīstināšana ar 10 tēmām, pie kurām foruma laikā strādās dalībnieki.

Foruma turpinājumā dalībnieki tiek sadalīti 10 darba grupās. Pirmajās darba grupās dalībnieki tiek sadalīti pēc nejaušības principa. To visērtāk izdarīt iepriekš foruma programmu, ko dod individuāli katram dalībniekam, iezīmējot ar kādu simbolu vai krāsu. Šim nejaušības principam ir vairāki mērķi un nozīme. Tā kā forums ir iedzīvotāju nevis ekspertu tikšanās, tad svarīgs ir katra dalībnieka viedoklis un idejiski jaunais pienesums, ko dalībnieks var sniegt, nebūdam ikdienā ar konkrēto jautājumu loku/tēmu saistīts. Var gadīties, ka šī nejaušības principa rezultātā grupā tomēr būs nokļuvuši konkrētās jomas eksperti vai speciālisti, taču diez vai viņi veidos grupas lielāko daļu. Var rasties situācijas, kad dalībnieks ir neapmierināts ar sev izlozēto tēmu, tad jāpaskaidro, ka svarīgi ir uzzināt viņa kā iedzīvotāja viedokli, taču gadījumā, ja pastāv būtiskas pretenzijas, dalībniekam jāpiedāvā iespēja doties uz to grupu, kur viņš vēlas. Praksē šādi gadījumi ir ļoti reti. Pēc darba pirmajā posmā parasti visi dalībnieki ir apmierināti, jo šī pieeja viņiem ir devusi iespēju iepazīties ar jauniem cilvēkiem un uzzināt kaut ko jaunu, vai padomāt par lietām, ar ko ikdienā nākas saskarties visai maz. Tādēļ visbiežāk foruma darba otrajā posmā, kad dalībniekiem ir jāpauž brīvi izvēlēties darba grupu tēmu, viņi izvēlas turpināt darbu tēmā, kas bijusi saistīta ar pirmo foruma norises posmu.

Kad dalībnieki ir sadalījušies mazajās darba grupās un kopā ar vadītājiem un palīgiem devušies uz grupas darba telpām, seko vienu stundu ilgs darbs grupās.

1. posma darbu grupās var raksturot šādi:

- Darba mērķis – noteikt vietējās problēmas konkrētajā jomā.
- Darba rezultāts- saraksts ar 5 problēmām, kam nepieciešami risinājumi.
- Darba ilgums – 1 stunda.

Darba metodisko norisi grupā vadītāji apgūst apmācībās pirms foruma. Darba gaitā katra darba grupa noskaidro problēmas tai dotajā tēmā. Grupas darba rezultātā vienas stundas laikā tiek izvirzītas piecas problēmas. Sarakstu ar šīm piecām problēmām katra darba grupa nogādā lielajā zālē, kur norit kopējais grupas darbs. Piemērs piecām problēmām, kas tika atklātas darba grupas „Talsi – jauniešiem pievilcīga pilsēta” darba ietvaros I Talsu iedzīvotāju foruma laikā:

1. Nav konkrētas vietas, kur pulcēties jauniešiem.
2. Netiek kontrolēta noteikumu ievērošana.
3. Nepietiekams piedāvājums aktuālajām lietām.

4. Drošība pilsētā.
5. Nepietiekams sociālpsiholoģiskais darbs.

Ja kopumā forumā tika izvirzītas 10 tēmas, tad lielajā, foruma dalībnieku kopējā darba grupā kopumā tiks prezentētas 50 problēmas. Pārstāvis no katras grupas tiek aicināts īsi (3 minūtes) izklāstīt un izskaidrot grupas izvirzītās problēmas. Pēc grupu darba prezentācijām foruma vadītāji izsludina pārtraukumu (kafijas vai pusdienu pauzi), un tās laikā no šīm 50 problēmām kopā ar īpaši izveidotu ekspertu grupu vai rīcības komitejas pārstāvjiem vienojas par problēmu definējumu, kam otrajā foruma norises posmā tiks meklēti konkrēti risinājumi. Pirmais kritērijs problēmu atlasē ir tie jautājumi, kas ir līdzīgi vairākām grupām, piemēram, informācijas trūkums vai jauniešu problēmas. Dažas problēmas var nākties apvienot vai paplašināt. *Piemērs*, problēmas, kas tika izvirzītas I Talsu iedzīvotāju foruma otrajam foruma norises posmam:

- Drošība pilsētā.
- Informācijas trūkums.
- Ekoloģiskās vides sakārtošana/ sabiedrības līdzdalība pilsētvides veidošanā.
- Kultūrvide pilsētā nav apzināta (izklaide, atpūta, sports).
- Rehabilitācijas iespējas Talsos.
- Bērnu atpūtas iespējas dzīvesvietās.
- Jauniešu tikšanās vietas.
- Uzņēmējdarbības koordinēšana/ veicināšana.
- Atbalsts mērķiem, kuriem nav peļņas gūšanas nolūka.

Šajā gadījumā darbam otrajā posmā tika izvirzītas 9 problēmas. Katrā forumā tas vienmēr būs atšķirīgi, taču šajā gadījumā loģiski bija darba grupu skaitu samazināt.

Kad dalībnieki ir atgriezušies no kafijas pauzes vai pusdienu pārtraukuma, vadītājs iepazīstina ar tām 10 (vai mazāk) problēmām, kurām nākamajā foruma norises posmā grupās jāmeklē risinājumi. Vadītājs izskaidro, kā pie šiem rezultātiem nonāca ekspertu komanda un aicina foruma dalībniekus izteikt priekšlikumus, ja nepieciešams kaut ko mainīt. Turpinājumā dalībnieki tiek aicināti izvēlēties darba grupu, kurā turpinās strādāt. Tad darba grupas dodas uz savām darba telpām.

2. posma darbu grupās kopumā var raksturot šādi:

- Darba mērķis – sniegt priekšlikumus/risinājumus/idejas projektiem, kā risināt konkrētu problēmu (rast atbildi uz jautājumu - ko paši iedzīvotāji var darīt, lai atrisinātu šo problēmu).
- Darba rezultāts – trīs priekšlikumi/risinājumi/projektu idejas konkrētajai problēmai.
- Darba ilgums – 1 stunda.

Pēc stundu ilga darba dalībnieki atgriežas lielajā zālē ar trim priekšlikumiem par konkrēto tēmu. Pārstāvis no katras grupas tiek aicināts īsi (3 minūtes) iepazīstināt ar savas grupas idejām. Arī šajā gadījumā foruma vadītāju uzdevums ir grupu vadīt un kopā ar grupu vienoties, lai līdzīgie priekšlikumi tiktu apvienoti. Pēc prezentācijām visas lapas tiek

piestiprinātas pie sienām, un visi foruma dalībnieki tiek aicināti balsot par sev tikamākajiem un lietderīgākajiem projektiem. Balsošanu visērtāk ir organizēt, dalībniekiem kopā ar foruma programmu iedodot uzlīmes vai izdalot tās kādā pārtraukumā. Labākā balsošanas prakse ir, ja katram dalībniekam tiek iedotas trīs uzlīmes, kuras ikviens pēc saviem ieskatiem var pielīmēt pie sev interesējošiem projektiem, vadoties pēc principa - visas trīs pie vienas idejas vai sadalītas pa vairākām. Šī ir foruma visintriģējošākā un atraktīvāka daļa. Kamēr dalībnieki ir kafijas pauzē, īpaša komisija skaita projektiem piešķirtās balsis. Pēc pauzes tiek paziņoti tie projekti, kur saņemto balsu skaits ir bijis vislielākais. Šajā gadījumā foruma vadītājs sadarbībā ar rīcības komiteju var vienoties, cik darba grupas veidos darbam foruma pēdējā, trešajā posmā. Jebkurā gadījumā dalībnieki ir aicināti paši veidot darba grupas arī par tām idejām, kas nav populārāko vidū.

Populārākās forumu idejas līdz šim Latvijā ir bijušas:

- Droša gājēju pāreja.
- Bērnu rotaļlaukumi.
- Sporta laukumi daudzdzīvokļu namu pagalmos.
- Nodarbības bērniem ar īpašām vajadzībām.
- Bēbišu skoliņas izveide.
- Jauniešu nodarbinātība vasarā.
- Labdarības veicināšanas fonda izveide.
- Pagasta svētki.
- Konkurss „Sakoptākā pagasta sēta, iestāde, māja”

Kad paziņotas tēmas darbam jaunajās darba grupās, dalībnieki tiek aicināti izvēlēties savām interesēm atbilstošo grupu un doties uz darba telpām sekojot foruma vadītāja norādēm.

Īsumā 3. foruma darba posmu var raksturot šādi:

- Darba mērķis – sagatavot idejas/projekta īstenošanas plānu un izveidot darba grupu tā īstenošanai.
- Darba rezultāts – izstrādāts projekta apraksts, nosaukums un izveidota darba grupa tā īstenošanai.
- Darba ilgums – 45 minūtes vai 1 stunda.

Pēc šī darba veikšanas katras darba grupas pārstāvis īsi (3 minūtes) iepazīstina pārējos foruma dalībniekus ar projekta ideju, īstenošanai un laiku, kad tiks sasaukta nākamā darba grupas sanāksme.

Praksē nereti foruma rīkotāji ir atteikušies no šeit apskatītā foruma darba 1. vai 3. posma. Reāli 1. posma darbu var veikt jau pirms foruma, rīkojot anketēšanu, taču šajā gadījumā anketām jābūt labi izstrādātām, jo iedzīvotāju tendence ir parasti ir nevis norādīt uz kādām problēmām, bet piedāvāt risinājumus, līdz ar to ir praktiski grūti apkopt informāciju par problēmām pēc būtības. Savukārt 3. posma darbu var atstāt pašu iedzīvotāju ziņā, ļaujoties, ka tie spēs paši pienācīgi organizēt savu darbu. Abos gadījumos minuss ir tas, ka tiek mazināta dalībnieku kopēja darbošanās un līdzdalība, savukārt ieguvums ir tas, ka var saīsināt foruma norises laiku, jo pilna foruma diena ir gara.

2.4. Aktivitātes pēc foruma

Lai arī forums ir veiksmīgi noticis, jāteic, ka īstais darbs sākas tikai pēc foruma. Svarīgi, lai forumā runātais nepaliktu nepiefiksēts un tikai runu līmenī. Tādēļ foruma laikā darba grupu vadītāju palīgi (rakstveži) visu pieraksta uz lielām papīra lapām. Pēc foruma pierakstīto nepieciešams apkopot un publiskot foruma gala ziņojumā. Parasti ziņojumu izplata rīcības komitejai, partneriem, atbalstītājiem un visiem foruma dalībniekiem. Tāpat parasti šī informācija ir ļoti būtiska pašvaldībai.

Otra svarīga lieta ir tālāka atbalsta sniegšana un sadarbība ar tām iedzīvotāju grupām, kas uzņemušās realizēt forumā apspriestās un izvēlētas iniciatīvas. Ir jānodrošina gan padoms, gan finansējums projektu īstenošanai. Svarīgi, ka pēc foruma rīcības komiteja un organizācija, kas bijusi galvenā foruma organizētāja, sadarbojas ar iedzīvotāju darba grupām, kas foruma rezultāta ir izveidotas, lai īstenotu prioritārās vajadzības. Projektu īstenošanai var būt svarīga gan telpa, lai tiktos un plānotu projekta darbu, gan morālais un finansiālais atbalsts, lai plānotās aktivitātes īstenotu. Piemēri, kā šo darbu īstenojuši forumu rīkotāji, ir dažādi. Dažas pašvaldības piešķirušas finansējumu projektu īstenošanai vai veikušas darbu ciešā sadarbībā ar iedzīvotāju grupām, citos gadījumos projektu īstenošanai paši saviem spēkiem meklējuši finansējumu un īstenojuši projektus. Piemēram, Līvberzē foruma rīkotāji ir raduši iespēju projektu īstenošanai pretendēt uz Jelgavas rajona lauku partnerības līdzekļiem konkursa kārtībā.

Jau iepriekš tika minēta Talsu pieredze iedzīvotāju foruma projektu finansēšanā, izveidojot kopienas fondu. Kad pēc pirmā iedzīvotāju foruma Talsos bija pagājuši četri gadi, un tie projekti, kas guvuši lielāko iedzīvotāju atbalstu, bija īstenoti, Talsu novada fonds 2006. gadā rīkoja Talsu II iedzīvotāju forumu, lai noteiktu prioritātes jaunajiem projektu konkursiem. Savukārt vēl pēc četriem gadiem – 2010. gadā – fonds rīkoja Talsu novada III iedzīvotāju forumu, pirms tam rīkojot Apkaimes ideju darbnīcas visos novada pagastos un pilsētās. Šāda pieeja Talsos jau kļuvusi par tradīciju iedzīvotāju līdzdalības veicināšanā.

Forumā rezultāti un izvērtēšanas metodes

Kvalitatīvie rādītāji

- Dažādu iedzīvotāju grupu izteiktais viedoklis par vietējo attīstību un sabiedrības prioritātēm. Metodes, kā tie var tikt sasniegti – foruma darba rezultātā izvirzītās 8 – 10 prioritātes; iedzīvotāju foruma gala ziņojums.
- 8 – 10 prioritāri realizējami projekti, kā arī izveidotas darba grupas to realizēšanai. Metode – foruma dalībnieku balsojums, ko dokumentē balsojuma rezultātu protokols.
- Forumā izvērtējums. Metodes, kas pielietojamas tā veikšanai – dalībnieku izvērtējuma anketas, rīcības komitejas vērtējums.

- Sabiedrības grupu līdzdalība un pārstāvniecība. Metodes – rīcības komitejas un iedzīvotāju foruma dalībnieku saraksta analīze, ko veic rīcības komiteja.
- Publicitāte. Metode – publikāciju apskats un analīze.

Kvantitatīvie rādītāji

- Dalībnieku skaits rīcības komitejā. Metode – sēžu dalībnieku saraksts.
- Dalībnieku skaits iedzīvotāju forumā. Metode – foruma dalībnieku saraksts.
- Iedzīvotāju izvirzīto projektu skaits. Metode – projektu apkopojums, balsojuma rezultātu protokols.
- Dalībnieku skaits realizējamu projektu grupās. Metode – foruma gala ziņojums.

Forumā rezultātā sagaidāmās izmaiņas

- Veicināta iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanā un piederības sajūta vietējai kopienai.
- Noteiktas vietējās problēmas un sniegti konkrēti priekšlikumi to risināšanai.
- Radīta iespēja īstenot kopienai nozīmīgus projektus; veicināta vietējo problēmu risināšana, piesaistot vietējus resursus, t.sk. finanšu, ziedojumus „graudā” un cilvēkresursus; veicināts brīvprātīgais darbs – laika, prasmju un zināšanu ziedošana, kas nav mazāk svarīga par materiālo līdzekļu un finanšu ziedošanu.
- Veicināta valsts/pašvaldības, nevalstiskā un privātā sektoru sadarbība; radīta iespēja iesaistīties un līdzdarboties līdz šim mazāk aktīvām sabiedrības grupām un veicināta sabiedrības integrācija.

Forumā rezultāti līdz šim ir pierādījuši, ka forumi ir vērsti uz sociālo problēmu risināšanu, vides sakopšanu, drošības jautājumu risināšanu, jauniešu un bērnu jautājumu aktualizēšanu, kas liecina, ka ieguvēja ir plaša sabiedrības daļa.

Kā izmantot un publiskot forumā rezultātus

- Forumā rezultātā parasti tiek apkopots sabiedrības viedoklis par vietējo attīstību – tās stiprajām, vājajām pusēm, attīstāmajām jomām, problēmām un to iespējamajiem risinājumiem. Šī informācija tiek apkopota forumā gala ziņojumā un ir pieejama ikvienam interesentam, kā arī kalpo par informācijas avotu pašvaldības darba plānotājiem.
- Forumā projektu grupā realizētie 8 – 10 projekti potenciāli ir izmantojami plašai sabiedrības daļai. Realizēto projektu gala iznākums ir pieejams plašai vietējās sabiedrības daļai – tas ir ieguvums plašām sabiedrības grupām. Šis vēstījums jāpopularizē plašsaziņas līdzekļos un jāizmanto, skaidrojot kopienu filantropijas būtību, mudinot iedzīvotājus aktīvi līdzdarboties.
- Gan forumā sagatavošanas darbs, gan pati forumā norise un rezultāti maksimāli jāatspoguļo vietējā presē un interneta mājas lapās, kā arī nacionālajos plašsaziņas līdzekļos. Plaša publicitāte ne tikai vairo vietējo iedzīvotāju pašapziņu un lepnumu par paveikto, bet spēj iedvesmot arī citu novadu iedzīvotājus uzlabot situāciju savā apkārtnē.

- Foruma gala ziņojums un rezultāti tiek izsūtīti potenciāli ieinteresētajām un iesaistītajām struktūrām.

2.5. Kādiem nolūkiem vēl var izmantot iedzīvotāju foruma metodiku

Ne gluži katra ikdienā sarīkotā iedzīvotāju sapulce atbilst iedzīvotāju foruma definīcijai saskaņā ar šajā nodaļā izklāstīto metodiku. Taču Latvijā uzkrātā 10 gadu pieredze parāda, ka iedzīvotāju foruma metodiku var sekmīgi izmantot kā ieinteresēto pušu sadarbības pilnveidošanas rīku.

Kurzemē un Vidzemē saskaņā ar šajā nodaļā izklāstīto iedzīvotāju foruma norises metodiku, piemērojot to iestādes vai nozares specifikai, ir notikuši šādi iestāžu un nozaru forumi:

2006. gads	Aprīlis	Talsu 2. vidusskolas forums
2007. gads	Marts	Dundagas vidusskolas forums
2009. gads	Novembris	Talsu pamatskolas forums
2010. gads	Marts	Apes novada Kultūras forums
	Aprīlis	Liepājas centra pamatskolas vecāku forums
2011. gads	Decembris	Kurzemes novada skolēnu pašpārvalžu forums
2012. gads	Marts	Talsi 2. vidusskolas II forums
	Aprīlis	Alūksnes novada Tūrisma forums

Pēc 2009. gada administratīvi teritoriālās reformas pašvaldībām jaunajās administratīvo teritoriju robežās ir radies jauns izaicinājums – kā uz klausīt iedzīvotāju vajadzības, sadarboties ar iedzīvotājiem, kad lēmumu pieņemšanas centrs no bijušajām pagastmājām un mazpilsētu domēm ir attālinājies, kā arī – kā saliedēt iedzīvotājus un veidot viņu apkaimes piederības sajūtu jaunajās administratīvajās robežās.

Vairākās pašvaldībās šiem izaicinājumiem risinājumus sekmīgi meklējuši, izmantot iedzīvotāju foruma norises metodiku novados ietilpstošo pagastu un mazpilsētu līmenī. Piemēram, Talsu novadā noritējušās Apkaimes ideju darbnīcās un tām sekojošā Talsu novada III iedzīvotāju forumā piedalījās vairāk nekā 600 vietējo iedzīvotāju.

Kopš 2010. gada ir noritējušas virkne Apkaimes ideju darbnīcu un Ideju forumu:

2010. gada marts	Apkaimes ideju darbnīcās Talsu novadā (18 pagastos un pilsētās – Balgale, Ģibuļi, Īve, Kūļi, Laidze, Lauciene, Libagi, Lube, Sabile, Stende, Strazde, Talsi, Valdemārpils, Valdgale, Vandzene, Virbi)
-------------------------	---

2010. gada maijs	Apkaimes ideju darbnīcas Valmieras apkaimē (Burtņieki, Zilaiskalns, Valmiera)
	Apkaimes ideju darbnīcas Grobiņas novadā (Kapsēde, Bārta, Grobiņa, Gavieze)
2010. gada jūnijs	Ideju forumi Alūksnes novadā (Alūksne, Alsviķi, Anna, Ilzene, Kolbergis, Jaunanna, Jaunlaicene, Kalncempji, Liepna, Maliena, Mālupe, Mālkalne, Pededze, Veclaicene, Zeltiņi, Zieners)
2011. gada jūnijs	Ideju forumi Ape novadā (Ape, Gaujiena, Trapene, Vidaga, Vireši)

2.6. Kopsavilkums

Izlasot šo materiālu Jums, iespējams, radās ideja vai nostiprinājās pārliecība par iedzīvotāju foruma rīkošanas lietderību savā pilsētā vai pagastā. Pirmā lieta, ko tādā gadījumā darīt, ir meklēt partnerus, domubiedrus un atbalstītājus, pulcināt tos kopā un iepazīstināt ar savu ideju. Svarīgi arī noskaidrot, vai ir zināma kāda vieta Latvijā, kur tuvākajā laikā notiks forums. Vairums līdzšinējo forumu rīkotāju ir piedalījušies kā novērotāji forumos citās pilsētās vai pagastos, un tas ir devis labāku izpratni par foruma plānošanu un norisi. Jebkurā gadījumā ieteikums ir tikties ar jau pieredzējušiem foruma rīkotājiem, noskaidrot neskaidros jautājumus un uzzināt, kur var gūt metodisko atbalstu foruma darba grupu vadītāju apmācībām, ko šajā materiālā nebija iespējams atspoguļot, jo šīs zināšanas apgūt var tikai praktiskās apmācībās. Par to varat interesēties Kopienu fondu kustībā (www.kopienufondi.lv), kas darbojas kopienu filantropijas jautājumu konsultēšanā un apmācībās.

3. Kopienų fondi

3.1. Kopienų fondu darbības pamatprincipi

Kopienų fondu starptautiskā mērogā ir plaši pazīstams zīmols ar noteiktiem darbības standartiem. Standarti ir atšķirīgi dažādās valstīs. Kopienų fondu aizsākumi meklējami ASV Klīvlendā (Ohio štātā) 1914. gadā, kad baņķieris Fridrihs Hoffs, miljonārs un filantrops Džona Rokfelleras draugs un personīgais finanšu konsultants, izdomāja šo jauno pieeju privāto labdarības līdzekļu pārvaldīšanā, ko tolaik īstenoja bankas.

Latvijas kopienų fondu apvienība – **Kopienų fondu kustība**, balstoties uz starptautiski atzītiem kritērijiem un praksi, ir apstiprinājusi šādu savu „kopienų fonda” standartu:

- organizācijas juridiskais statuss ir nodibinājums/fonds, un ir iegūts sabiedriskā labuma organizācijas statuss,
- fondam ir neaizskaramais finanšu kapitāls vismaz LVL 1000 apjomā ar minimālo pamatsummas pieaugumu 10% gadā,
- fonda darbība ir definēta noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā (mazāka kā valsts teritorija),
- fonds nodrošina finansiālu atbalstu sabiedriskā labuma jomās (bez tematiskiem ierobežojumiem) un prioritāri līdzekļus piešķir atklātu projektu konkursu veidā,
- fonds veicina filantropiju, un līdzekļi sabiedriskā labuma darbību atbalstam prioritāri tiek piesaistīti no vietējās kopienas resursiem – uzņēmumiem un privātpersonām,
- fondam ir uzraudzības institūcija (padome, uzraudzības komiteja u.c.),
- fonds publisko finansiālo un saturisko gada darbības pārskatu.

Kopumā pēc Kopienų fondu globālā statusa gala ziņojuma datiem (2010)

2010. gadā pasaulē darbojās 1680 kopienų fondu četros kontinentos. Ziemeļamerikā darbojās 880, savukārt Eiropā – 631 fonds (visvairāk Vācijā – 240; bet Krievijā – 43 un Polijā – 32 fondu).

Latvijā darbojas pieci kopienų fondu (2011):

Talsu novada fonds	no 2003. gada februāra
Lielvārdes attīstības fonds	no 2003. gada decembra
Alūksnes novada fonds	no 2005. gada aprīļa
Valmieras novada fonds	no 2005. gada jūlija
Liepājas novada fonds	no 2007. gada jūlija

Latvijā kopienu fondiem ir uzkrāta 10 gadu darbības pieredze, un to misija ir izkopt mērķtiecīgas labdarības tradīcijas vietējā kopienā, piedāvājot iedzīvotājiem un uzņēmumiem mērķtiecīgu pieeju vietējo aktivitāšu atbalstam.

Kopienas fonds ir neatkarīga labdarības organizācija, kas darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – pilsētā vai novadā, piesaistot līdzekļus no vietējiem ziedotājiem un piešķirot tos vietējām nevalstiskajām organizācijām vai sabiedrības grupām, lai īstenotu sabiedriskā labuma mērķus, kas veicina vietējo attīstību un dzīves kvalitāti konkrētajā teritorijā. Kopienas fonda līdzekļus veido daudzu dažādu vietējo cilvēku un uzņēmumu ziedojumi dažādiem sabiedriskā labuma mērķiem, kā arī pašvaldības vai citu fondu finansējums.

Jēdzienu „kopiena” (angliski – *community*), Latvijā, tāpat kā citās zemēs, kas nav angliski runājošas, ir bijis salīdzinoši grūti iedzīvināt saistībā ar kopienu fondiem. Tomēr svarīgi ir lietot šo jēdzienu, kas iever gan ģeogrāfisko aspektu, gan arī tās saiknes, kas veido vienotību, piederību un atbildību. Latvijas kopienu fondi savos nosaukumos lieto apzīmējumu „novads” (piem., Talsu novada fonds).

Kopienu fondi ir visstraujāk augošais filantropijas modelis pasaulē. Ja 2000. gadā pasaulē darbojās 905 kopienu fondi, tad 2010. gada nogalē jau darbojās 1680 fondi (86% pieaugums desmit gados).

Filantropija (no grieķu valodas – cilvēkmīlestība) ir indivīda vai juridiskas personas mērķtiecīga un plānota līdzekļu vai citu resursu ziedošana kādiem sabiedriskā labuma mērķiem, visbiežāk organizācijām, nesagaidot par to nekādu atlīdzību. Filantropija atbalsta plašu sabiedrības vajadzību spektru, piemēram, sociālās vajadzības, izglītību, veselības aizsardzību, kultūru, pētniecību, stipendiju programmas u.c. Labdarība tiek sniegta spontāni, bez īpašas plānošanas, aiz līdzjūtības kādam, kam tā ir vajadzīga krīzes situācijā.

Kopienu filantropija, tāpat kā filantropija, ir naudas, laika, prasmju vai citu resursu ziedošana sabiedriskā labuma mērķiem, taču definēta konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā – kopienā un veicina konkrētās kopienas dzīves uzlabošanu un ilgtermiņa attīstību. Kopienu filantropijas veidi:

- neformāla – tā tiek īstenota spontāni un bez plānošanas vai – tiek sniegts atbalsts krīzes situācijās;
- formāla – tiek sniegts plānots un mērķtiecīgs atbalsts, izmantojot formālas organizācijas – kopienu fondus kā mehānismu, lai īstenotu filantropisku mērķu sasniegšanu.

Kopienas fondam raksturīgas šādas pazīmes:

- tas darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – pilsētā vai novadā;
- kopienas fondam ir plaši un visaptveroši sabiedriska labuma mērķi, t.i., fondam ziedotie līdzekļi tiek piešķirti visdažādākajām sabiedrības vajadzībām, nepievēršoties tikai vienas konkrētas tēmas atbalstam;
- kopienas fonds piesaista līdzekļus no privātpersonām un uzņēmumiem, piedāvājot kopīgas aktivitātes un sadarbību vietējās dzīves kvalitātes uzlabošanā;
- kopienas fonds pats nav projektu īstenotājs. Tas rīko projektu konkursus, lai izvirzīto mērķu sasniegšanā iesaistītu vietējo sabiedrību, noteiktu visnepieciešamākos, aktuālākos un vislabākos projektus un to īstenotājus;
- kopienas fonds veido t.s. neaizskaramo finanšu kapitālu. Daļa līdzekļu tiek ieguldīti finanšu tirgū, un laika gaitā iegūtie peļņas procenti ļauj turpināt lielākā apjomā atbalstīt iedzīvotāju aktivitātes.

Kopienas fonda funkcijas ir:

- veikt darbu ar ziedotājiem un īstenot līdzekļu piesaisti;
- veikt līdzekļu pārvaldi un sadali;
- būt par līderi kopienas attīstības veicināšanā.

Kopienas fonda vērtības ir:

- neatkarība no citām institūcijām un grupām;
- caurspīdīgs, atklāts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process un līdzekļu piešķiršanas sistēma;
- vienlīdzība un skaidri kritēriji līdzekļu piešķiršanā.

Līdera loma

Kopienas fondam raksturīgas arī sekojošas vietējā līdera lomas vietējā sabiedrībā:

- kopienas fonds ir vajadzību un resursu eksperts – tas regulāri pēta kopienas attīstības tendences un aktuālās vajadzības;
- kopienas fonds ir filantropijas eksperts un veicinātājs – tas iepazīstina plašāku sabiedrību ar filantropijas lomu, tās iespējām, iespējamajiem jauniem problēmu risinājumiem, rīko tikšanās, seminārus, konferences un diskusijas par šiem jautājumiem;
- kopienas fonds ir vienojošs spēks, kas veicina dažādu sabiedrības grupu sadarbību, dialogu un saprašanos, tai skaitā starp savstarpēji konfliktējošām sabiedrības grupām;
- kopienas fonds ir vietējās attīstības virzītājspēks un sociālo pārmaiņu veicinātājs, kas ierosina jaunas un radošas iniciatīvas, atbalsta netradicionālu un nestandarta pieeju problēmu risināšanā, šajās aktivitātēs iesaistot dažādus

sociālos partnerus; tāpat mudina iedzīvotājus iesaistīties un uzņemties atbildību par notiekošo vietējā sabiedrībā;

- kopienas fonds veicina sociālo kapitālu – lai cilvēku, dažādu sabiedrības grupu vai organizāciju savstarpējas sadarbības un mijiedarbības rezultātā rastos pievienotā vērtība, kas veicina kopīgu vērtību veidošanos, attīsta sadarbības kultūru, uzticamību un rīcības koordināciju visos sabiedrības līmeņos, tā veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanu;
- kopienas fonds ir sabiedrības interešu aizstāvis – aktīvi iestājas par dažādu sabiedrības grupu interešu aizstāvību, īpaši, ja kopienā nav citu organizāciju vai grupu, kas to var uzņemties.

Lai sniegtu plašāku ieskatu kopienas fonda darbības specifiskā, turpinājumā tiks piedāvāts atsevišķu kopienas fonda pazīmju detalizēts apraksts.

Kopienas fonda darbības mērķis

Kopienas fondam ir plašs un visaptverošs mērķis. Tas nozīmē, ka fonds sniedz atbalstu visām tām jomām, kurām nav peļņas gūšanas nolūka, un kas ir būtiskas vietējā sabiedrībā, un kurām ir sabiedriska labuma raksturs. Kopienas fonda atbalstāmas jomas var būt, piemēram, izglītība, sociālie jautājumi, vide, cilvēktiesības, integrācija, kultūra un daudzas citas, kā arī atbalsta sniegšana mazaizsargātām un maznodrošinātām sabiedrības grupām. Fonda darbībai nav tematisku ierobežojumu.

Kopienas fonda sadarbības iespējas ar ziedotājiem

Kopienas fonds sadarbojas ar vietējiem ziedotājiem – privātpersonām un uzņēmumiem, lai piesaistītu līdzekļus vietēju iniciatīvu un projektu atbalstam. Kopienas fonda uzdevums ir attīstīt vietējo labdarību un piesaistīt līdzekļus no vietējiem avotiem. Kopienas fonds piedāvā ziedotājiem sadarbību vietējai kopienai aktuālu labdarības mērķu īstenošanā, kā arī nodrošina ziedoto līdzekļu godprātīgu un uz mērķiem vērstu apsaimniekošanu – projektu izvērtēšanu, līdzekļu piešķiršanu noteiktajam mērķim, līdzekļu izlietošanas pārraudzība, atskaišu sniegšana par projekta rezultātiem. Jāuzsver, ka Latvijas apstākļos kopienu fondu aktivitātes ietver arī labdarības kultūras veidošanu – motivēt un izglītot potenciālo ziedotāju. Fondam ir svarīgi sniegt potenciālajam ziedotājam savu ekspertīzi par aktuālajām sabiedrības vajadzībām un paskaidrot, ko ziedotājs ar savu ziedojumu var mainīt konkrētās problēmas risināšanā un vietējās sabiedrības dzīves kvalitātes pilnveidošanā.

Kopienas fonda darbības teritorija

Kopienas fonds darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – kopienā. Tā var būt administratīvi noteikta teritorija, taču tā var arī saistīt kādu noteiktu apvidu, balstoties uz kādu citu noteiktu kritēriju vai principu. Piemēram, Igaunijā kāda kopienas fonda darbība norit noteiktā reģionā, kas aptver Peipusa ezera piekrastes zonu. Fondam nav noteikta tematiska ierobežojuma, taču pastāv ģeogrāfisks ierobežojums. Tomēr būtiski ir apzināties ne tikai formālo teritoriālo

dalījumu vai pēc kādiem noteiktiem kritērijiem veikto teritorijas definējumu, bet arī tās iedzīvotāju piederības un atbildības sajūtu par notiekošo konkrētajā teritorijā.

Kopienas fonds un neaizskaramais kapitāls

Kopienas fondi parasti veido neaizskaramo finanšu kapitālu. Neaizskaramā kapitāla veidošana ir jauna pieeja organizācijas ilgtspējas nodrošināšanā Latvijas nevalstisko organizāciju (NVO) praksē. Neaizskaramā kapitāla veidošana kopienas fondā nozīmē to, ka fonds līdztekus tiem līdzekļiem, kas nepieciešami vietējās sabiedrības iniciatīvu atbalstam, piesaista līdzekļus, kurus investē finanšu tirgū (nogulda depozītā, iegulda vērtspapīros u.c.), lai tālākā nākotnē no gūtās peļņas finansētu projektus un uzturētu fonda administratīvo darbību. Jo lielāks būs neaizskaramais kapitāls, jo efektīvāk fonds varēs īstenot izvirzītos mērķus nākotnē. Nereti fondi pirmajos darbības gados neaizskaramo kapitālu neveido, bet orientējas uz savas darbības rezultātu apliecināšanu, rīkojot projektu konkursus. Vienlaikus jāņem vērā un arī Latvijas pieredze to apliecina – ja neaizskaramo kapitālu nesāk uzkrāt jau pirmajās kopienas fonda darbības dienās, tad vēlāk to iesākt kļūst aizvien grūtāk. Savulaik tikai Talsu novada fonds un Valmieras novada fonds jau pirmajā darbības gadā skaidri definēja mērķi sabalansēt atbalstu projektiem un veidot neaizskaramo kapitālu.

Kopienas fonda līdzekļu piešķiršanas kārtība

Kopienas fonda līdzekļu piešķiršanas pamatprincips ir atklāti projektu konkursi. Šāda kārtība nodrošina skaidru un nepārprotamu pieteikšanos uz līdzekļiem un atbalsta saņemšanas procedūru. Projektu konkurss var būt vispārējs – bez tematiska ierobežojuma vai arī var tikt rīkots par kādu noteiktu tēmu. Projektu konkursā atbalstāmo tematu vairumā gadījumu parasti nosaka ziedotāji, kas šos līdzekļus kopienas fondam piešķir. Tai pat laikā svarīgi ir sabalansēt ziedotāju vēlmes ar sabiedrības vajadzībām.

Projektu konkursa nolikuma veidošana

Kad panākta vienošanās ar ziedotājiem, un finansējums fondam ir piešķirts, tiek izsludināts projektu konkurss. Lai izsludinātu projektu konkursu, jāizstrādā konkursa nolikums, ko apstiprina fonda noteiktā institūcija – valde, uzraudzības komiteja vai padome.

Projektu konkursa nolikums ietver šādas sastāvdaļas:

- konkursa nosaukums;
- konkursa mērķis, tēma vai prioritātes, t.sk. atbalstāmās mērķa grupas;
- norādītas grupas, kas var iesniegt projektus - piemēram, NVO, neformālas sabiedrības interešu grupas, pašvaldību izglītības, sporta un kultūras iestādes; kā arī atrunāts, vai viens iesniedzējs var iesniegt vairākus projektus u.tml.;
- noteikts maksimālā finansējuma apjoms vienam projektam; norādīts, kāds ir kopējais konkursa finansējums, un kas ir finansētājs/-i;
- skaidrojums par to, kāda veida projekti netiek finansēti; norādīts, vai un kādi ir finansējuma izlietojuma ierobežojumi;

- projekta finansēšanas noteikumi (kārtība, kādā saņēmējs varēs saņemt piešķirto finansējumu);
- līdzfinansējuma un/vai pašu ieguldījuma nosacījumi;
- projekta īstenošanas ilgums, projekta sākuma un beigu datumi, norises vieta;
- konkursa izsludināšanas veids (kur pieejama informācija par konkursa norisi, projekta pieteikuma formas u.tml.);
- iespējas saņemt papildus informāciju un atbalstu projektu sagatavošanā (konsultācijas, semināri par projektu sagatavošanu);
- formāts, kādā iesniedzams projekta pieteikums, pieteikuma forma; kāda papildus informācija nepieciešama (projekta realizētāja CV, organizācijas reģistrācijas apliecības kopija u.c.);
- projektu izvērtēšanas procesa apraksts (kas to veiks un pēc kādiem kritērijiem);
- konkursa rezultātu paziņošana (laiks, vieta, kur rezultāti tiks paziņoti u.tml.).

Kopienas fonds pats var ierosināt un īstenot kādu labdarības programmu, mudināt vietējo sabiedrību ziedot līdzekļus kādas kampaņas ietvaros. Šādos gadījumos piesaistītie līdzekļi tiek piešķirti bez konkursa, taču fonds rūpīgi atlasa sadarbības partnerus un nodrošina procesa pārraudzību un finanšu plūsmas caurspīdīgumu.

Kopienas fonda juridiskais statuss un struktūra

Kopienas fonda juridiskā forma ir nodibinājums. Saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu, nodibinājums ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteikta mērķa sasniegšanai, kam nav peļņas gūšanas rakstura. Likums paredz, ka katram nodibinājumam noteikti jābūt pārvaldes institūcijai – valdei un saimnieciskās un finansiālās darbības revīzijas institūcijai. Valde vada nodibinājumu, pārstāv to attiecībā ar citiem tiesību subjektiem, rīkojas ar mantu. Valde ir koleģiāla institūcija, kura sastāv vismaz no trīs fiziskām personām. Likums paredz, ka var veidot arī citas pārvaldes institūcijas. Ja ir cita pārvaldes institūcija, kuras kompetencē ietilpst valdes darbības uzraudzība un kas sastāv vismaz no trim personām, tad valdē var būt arī mazāk locekļu. Nodibinājumu valdē pārstāv vai nu visi valdes locekļi kopīgi, vai katrs atsevišķi. Var tikt noteikts arī jauktais pārstāvības modelis – viens valdes loceklis pārstāv atsevišķi, pārējie – tikai kopīgi. Katram nodibinājumam pašam ir jāizvēlas labākais un efektīvākais pārstāvības modelis. Valde ir atbildīga par zaudējumiem, kas tās vainas dēļ nodarīti nodibinājumam. Valdes locekļi pakļaujas statūtu noteikumiem un nodibinājuma mērķiem.

Kopienas fonda struktūras galvenais priekšnoteikums ir nodrošināt efektīvu fonda pārvaldes mehānismu un caurskatāmu tā darbību. Tādēļ Latvijas kopienu fondu praksē dominē vairāku pakāpju pārvaldes sistēma:

- *padome*, kurā parasti apvienojas dibinātāji un regulārie ziedotāji;
- *uzraudzības komiteja*, kas regulāri pārauga fonda darbību;
- *revīzijas komisija*, kas veic saimnieciskās finansiālās darbības revīziju;
- *valde*, kas nodrošina fonda ikdienas darbību un ir atbildīga par to.

Uzraudzības komiteju vai padomi, atkarībā no katra fonda specifikas, veido ievērojot 1/3 principu, ko praktizē arī kopienu fondi Krievijā. Tas nozīmē, ka fonda uzraudzības institūcija tiek veidota ievērojot triju sektoru – valsts/ pašvaldību, biznesa un sabiedrības pārstāvju - līdzdalību un pārstāvniecību fonda pārvaldē. Šiem sektoriem nav jābūt skaitliski vienlīdzīgi pārstāvētiem, tomēr vēlams nodrošināt to principiālu pārstāvniecību. Jāpiezīmē, ka īpaši saistībā ar NVO līdzdalību fonda pārvaldē, jārēķinās ar to, ka pastāv vai var izveidoties interešu konflikts, ja pārstāvētā organizācija pretendē uz finansējumu fonda projektu konkursos. Tas nozīmē, ka, uzaicinot organizāciju darboties kādā no fonda institūcijām, jāvienojas par to, ka organizācija nepretendēs uz fonda finansējumu.

Talsu novada fondā augstākā pārvaldes institūcija ir padome. Tā sākotnēji izveidojās no 45 dibinātājiem, kuriem laika gaitā piepulcējās citi ziedotāji. Šīs personas ik gadu ziedo fondam vismaz LVL 30.

Padomes uzdevumi ir :

- reizi gadā apstiprināt fonda darbības un finansiālo pārskatu;
- no sava vidus ievēlēt uzraudzības komiteju un revīzijas komisiju;
- balsot par projektu pieteikumiem projektu programmas ietvaros;
- apstiprināt grozījumus fonda statūtos.

Uzraudzības komiteja:

- to ievēl padome, un tā tiek veidota, balstoties uz pieminēto 1/3 principu, un tās sastāvā ir 9 personas;
- tās uzdevums ir pārraudzīt fonda valdes darbību;
- sekot līdzi fonda ienākumiem un izdevumiem;
- apstiprināt jaunus fonda dalībniekus;
- izsludināt projektu konkursus un apstiprināt to rezultātus;
- veicināt fonda atpazīstamību u.c.

Valde:

- ir obligāta un patstāvīgi funkcionējoša pārvaldes institūcija, kas savu darbību īsteno pēc labas pārvaldības principa;
- ir tiesīga pieņemt lēmumu par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar fonda darbību, cik tālu tas nav citas fonda pārvaldes institūcijas ekskluzīvā kompetencē
- var veidot pastāvīgas komisijas pastāvīgo pienākumu veikšanai un darba

Kopienų fondi un cita veida organizācijas

Pastāv daudz organizāciju, arī Latvijā, kas darbojas līdzīgi kā kopienu fondi, taču tās neatbilst visām iepriekš minētajām kopienu fondu pazīmēm. Šādas organizācijas pasaules praksē sauc par kopienu filantropijas organizācijām. Visbiežāk šādas organizācijas veidojas apstākļos, kad nav pietiekamu priekšnosacījumu kopienas fonda izveidei (maza kopiena, nepietiekoši finanšu resursi u.c.). Piemēram, šādai organizācijai nav neaizskaramā kapitāla, un nākotnē arī nav mērķa tādu veidot, vai arī tā pati īsteno vietējā sabiedrībā svarīgus

projektus un piesaista tiem vietējo iedzīvotāju ziedojumus. Tomēr būtiski ir tas, ka arī šīs organizācijas veicina filantropiju un vietējās dzīves kvalitātes uzlabošanu. Darbojas arī daudzi fondi, kuru darbība līdzinās kopienu fondu darbībai. Lai labāk ilustrētu kopienu fondu specifiku, šī tabula atspoguļo atšķirības, kādas pastāv starp kopienu fondiem un cita veida fondiem:

Kopienas fonds	Citi fondi/biedrības
Nerealizē savus projektus, bet finansē citu organizāciju iesniegtos projektus.	Parasti īsteno savus projektus.
Līdzekļi tiek piešķirti konkursa kārtībā.	Līdzekļus izlieto vai nu organizācijas iekšienē, vai arī piešķir tos bez konkursa.
Atbalsta plašas kopienas vajadzības, nevis vienu konkrētu tēmu.	Parasti darbības mērķis ir kādas noteiktas tēmas/ problemātikas ietvaros- bērni, ekoloģija, cilvēki ar īpašām vajadzībām u.c.
Veicina filantropiju, palīdz ziedotājiem veidot savas filantropijas programmas.	Nav mērķis veicināt filantropiju, bet piesaistīt ziedojumus savas organizācijas mērķu īstenošanai.

3.2. Līdzekļu piesaistes jautājumi kopienas fondā

Kopienas fonda resursi un to izlietošanas nosacījumi

Līdzekļu piesaisti kopienas fondā nosaka tā specifika. Ir vairākas līdzekļu grupas, kurām, nodrošinot atbilstošu līdzekļu pieplūdumu, fonds spēj darboties efektīvā veidā:

- līdzekļi dažādiem projektu konkursiem, stipendiju programmām, mērķa projektiem vai īpašām labdarības programmām, konkrētāk - līdzekļi, kas tiek nodoti trešajām personām;
- līdzekļi neaizskaramajam kapitālam;
- līdzekļi fonda darbības nodrošināšanai jeb administratīvais finansējums;
- līdzekļi citām fonda aktivitātēm (piemēram, iedzīvotāju foruma rīkošana, pētījuma veikšana, apmācības nevalstiskajām organizācijām un fonda darbiniekiem, pieredzes apmaiņas braucieni, dalība konferencēs u.c.).

Kopienas fonda līdzekļu piesaistes metodes

Kopienas fonds ir profesionāla organizācija, kuras galvenais mērķis ir nodrošināt resursu piesaisti vietējās kopienas dzīves kvalitātes uzlabošanai. Lai nodrošinātu veiksmīgu līdzekļu piesaisti, kopienu fondos tiek izstrādātas un īstenotas konkrētas stratēģijas un darbības plāni. Katram fondam ir izvirzīti savi finanšu piesaistes mērķi katrā no fonda līdzekļu grupām. Veidi, kā piesaistīt līdzekļus, var būt visdažādākie.

Klasiskā līdzekļu piesaistes definīcija

Lai nodrošinātu finansējumu fondā noteiktajās līdzekļu grupās, praktiski kopienas fondi par primāro uzdevumu ir izvirzījuši piesaistīt ziedojumus projektu konkursu rīkošanai, no katra ziedojuma ieturot noteiktus procentus neaizskaramā kapitāla veidošanai un administratīvo izdevumu segšanai.

Piemēram, Talsu novada fondā pēdējos trijos gados no katriem fonda dalībnieku ziedotājiem vismaz 30 latiem – 50% tiek novirzīti neaizskaramajam kapitālam, 50% – administratīvo izdevumu segšanai. Ko pēdējiem neizlieto, to novirza neaizskaramajam kapitālam. Bez tam Talsu novada fonds rīkoja īpašu kampaņu neaizskaramā kapitāla veidošanai „100 draugu Talsu novadam”, kuras ietvaros piesaistītie ziedojumi 100% apmērā tika novirzīti neaizskaramā kapitāla veidošanai. Šo akciju ar pirmo ziedojumu atklāja Valsts prezidente Vaira Vīķe – Freiberga, iegūstot Talsu novada drauga statusu tāpat kā citi ziedotāji, kas sekoja Valsts prezidentes piemēram. Savukārt, Lielvārdē dibinātāju ziedotie LVL 100 tiek sadalīti uz pusēm- projektu konkursiem un neaizskaramajam kapitālam, savukārt citiem ziedotājiem noteikums ir 85%- projektu konkursiem, 10% – neaizskaramajam kapitālam, 5% – fonda administratīvajiem izdevumiem.

Saprotams, ka 5% vai 10% sedz tikai daļu no fonda administratīvajiem izdevumiem, ja fonda ziedojumu apgrozījums ir salīdzinoši neliels. Tādēļ jāmeklē citi veidi, kā nodrošināt fonda ikdienas darbību. Ideāli, ja fonds spēj piesaistīt finansētājus, kas var apmaksāt fonda darbinieku darbu. Liela nozīme administratīvā darba nodrošināšanā ir brīvprātīgā darba ieguldījumam, ko veic fondu valžu, uzraudzības komiteju un padomju dalībnieki. Fondi var sniegt pakalpojumus vai konsultācijas uzņēmējiem un ziedotājiem par ar labdarību saistītiem jautājumiem, vai izstrādāt kādu īpašu programmu atbilstoši ziedotāju interesēm un attiecīgi saņemt atalgojumu par programmu sagatavošanu un īstenošanu. Telpu un biroja aprīkojuma nodrošinājumu var risināt, vienojoties ar pašvaldību, kas var izīrēt biroja telpas par samazinātu maksu, vai atvēlēt tās lietot bez maksas, vai izmantot kāda uzņēmuma telpas, kur nereti atrodas arī pārējais biroja aprīkojums. Līdzekļi citām kopienas fonda aktivitātēm nereti tiek piesaistīti no ārējiem avotiem, visbiežāk pašvaldībām vai ārvalstu fondiem. Par līdzekļu piesaisti tiek stāstīts arī nodaļā 3.2. Kopienas fonds – platforma sadarbībai.

Ne-naudas ziedojumi

Būtisks un ne mazāk svarīgs resurss fonda darbībai ir ne-naudas ziedojumi. Populārākie un pazīstamākie ir preču vai produktu ziedojumi. Līdz šim mazāk izmantots, taču būtisks ne-naudas ziedojums ir profesionālo pakalpojumu sniegšana, piemēram, grāmatvedības, juridiskie pakalpojumi, sabiedriskās attiecības, pētniecība, mārketinga, apmācības. Šie NVO sektoram ir ļoti nepieciešami, bet salīdzinoši dārgi un nereti maz pieejami pakalpojumi. Profesionāļu dalība gan kopienas fonda, gan citu NVO pārvaldē ir būtisks resurss, kas vēl nav pietiekami novērtēts. Tāpat arī semināru vai biroja telpu un aprīkojuma nodošana kādas NVO rīcībā bez maksas, kā arī transporta pakalpojumu ziedošana ir būtisks atbalsts NVO ikdienas darbā. Šeit jāievēro, ka fonds šos resursus var izmantot gan savā darbībā, gan mudināt uzņēmumus īstenot labdarības aktivitātes tieši ar šiem resursiem.

Alūksnes novada uzņēmēji Dainis Zeltiņš un Viesturs Balodis kopš 2009. gada oktobra dāvā telpas Alūksnes un Apes novada fonda Labdarības noliktavai, kā arī gādā par Pārtikas bankas „Paēdušai Latvijai” pārtikas paku nogādi no Rīgas uz Alūksni un Api ar savu transportu. 30 mēnešos pie saņēmējiem aizceļojušas 2803 pārtikas pakas LVL 16 097 vērtībā.

Kopienas fonda piedāvātās sadarbības iespējas ziedotājiem

Tradicionālā prakse ir, ka ziedotāji ziedo atbilstoši tam, kam ziedojuma lūdzējs ir prasījis. Šādai pieejai ir vairāki būtiski trūkumi, piemēram, ziedotājs nereti neizvērtē projekta nepieciešamību, kvalitāti un projekta īstenotāja kapacitāti, tāpat arī ziedotājs nereti neseko līdz ziedotās naudas izlietojumam un nevar izvērtēt sava ziedojuma nozīmību. Ziedotājiem nereti nākas vilties īstenoto aktivitāšu kvalitātē, vai arī viņi vispār nesaņem atskaites par paveikto un pateicību par savu ziedojumu. Kopienas fonda uzdevums ir nepieļaut šādas problēmas, to vietā ziedotājiem piedāvājot dažādus mūsdienīgus līdzekļu piešķiršanas instrumentus un mehānismus, kas nodrošina piešķirto līdzekļu profesionālu izlietojumu un izvirzīto mērķu efektīvu un kvalitatīvu sasniegšanu. Viens no kopienas fonda ikdienas uzdevumiem ir nodrošināt regulāru atgriezenisko par saikni ziedotājiem attiecībā uz līdzekļu izlietojumu un ziedojumu izlietojuma rezultātiem.

Kopienas fonds ziedotājiem var piedāvāt sadarbību dažādu projektu konkursu īstenošanā. Projektu konkurss ir efektīvs mehānisms labāko projektu atlasei un nerada negatīvu attieksmi pret ziedotājiem, jo konkurss kā līdzekļu piešķiršanas forma dod vienādas iespējas uz pieejamo finansējumu pretendēt visiem ieinteresētajiem un piešķiramo līdzekļu kritērijiem atbilstošajiem. Projektu konkursā ziedotāji var būt gan uzņēmumi, gan privātpersonas, kā arī līdzekļus var piešķirt gan pašvaldības, gan citi fondi.

Vispārējs projektu konkurss

- Piešķiramo līdzekļu kopumu veido vispārēji ziedojumi, apvienojot daudzu un dažādu ziedotāju naudu.
- Nav tematiska atbalsta ierobežojumu.
- Fonds izvērtē projektus.
- Fonds nodrošina projektu uzraudzību, saturiskās un finansiālās atskaites.

Valmieras novada fonds reizi gadā vai divos izsludina – **Labo darbu programmas konkursu**. Tā finansējumu veido fonda Ziedotāju padomes dalībnieku un citu personu ziedojumi. Ikvienai iedzīvotāju grupa, NVO vai atsevišķos gadījumos pašvaldību iestādēm ir iespēja pretendēt uz finansējumu pēc vienādiem kritērijiem, aizpildot pieteikuma veidlapu un pielikumus. Kopš 2006. gada Valmieras novada fonds ir rīkojis četrus vispārējos konkursus, atbalstot 23 projektus LVL 11 110 apmērā. Līdzīgus vispārējos projektu konkursus rīko arī kopienu fondi Lielvārdē, Alūksnē, Talsos un Liepājā.

Ziedotāja vārdā nosaukts projektu konkurss

- Piešķiramo līdzekļu kopumu veido ziedojums ar noteiktu mērķi. Līdzekļu ziedotājs parasti ir vai nu viens uzņēmums, privātpersona vai ģimene.
- Atbalsts noteiktai tēmai, mērķa grupai vai ģeogrāfiskai teritorijai, piemēram, viena vai vairāku tuvēju pagastu attīstības veicināšanai, noteiktai pilsētai, noteiktas darbības sfēras attīstībai noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā.
- Fonds izvērtē projektus, uzklausa ziedotāja rekomendācijas.
- Fonds nodrošina projektu uzraudzību, saturiskās un finansiālās atskaites.

Pateicoties Swedbank ziedojumam, 2004. gadā Talsu novada fonds organizēja **īpašu projektu konkursu Talsu rajona jauniešu radošajām idejām**. Atbalstu guva pieci projekti.

2006. gadā a/s „Valmieras Stikla šķiedra” un Valmieras novada fonda kopīgi rīkoto **projektu konkursu “Labākai rītdienai”**, kura mērķis bija sniegt atbalstu sociālās jomas projektiem Valmieras pilsētā un novadā.

2011. gadā Valmieras novada fonds Jauniešu ideju laboratorija, pateicoties SEB bankas Valmieras filiālei un citiem atbalstītājiem, izsludināja **projektu konkursu Valmieras apkaimes jauniešu idejām**. Atbalstu guva trīs projekti, kurus pieteica un īstenoja jauniešu grupas.

Summas viena projektu konkursu rīkošanai ir bijušas LVL 1000 – 3000 apmērā.

Mērķa projekti (īstermiņa) vai programmas (ilgtermiņa)

- Šādu sadarbību var ierosināt gan pats ziedotājs, gan fonds.
- Ziedotājs pats nosaka, kā ziedojušs izlietojams- nosaka tā izlietošanas mērķus un atbalstāmās organizācijas un/vai grupas.
- Fonds nodrošina projektu uzraudzību, saturiskās un finansiālās atskaites.

Divus gadus Talsu novada fonds piedalījās LTV Panorāma **labdarības akcijā „Palīdzēsim viens otram!”**, kuras mērķis – dot iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam un uzņēmumam palīdzēt īstenot kaut nelielu iedzīvotāju iniciatīvas grupas ieceri. 2004. gadā Latvijas iedzīvotāji atbalstīja mērķa projektu – bērnu rotaļu laukuma izveidi Dundagas bērnu centrā „Mājas”, bet 2005. gadā – atbalstu sniedza Talsu bēbišu skoliņas „Brīnumiņš” darbībai.

Pieminot mūžībā aizgājušo divpadsmitgadīgo valmierieti Elīzu Purmali, Valmieras novada fonds un Purmaļu ģimene **izveidoja Elīzas piemiņas fondu** LVL 5000 apjomā. Šo naudas summu saziņoja valmierieši, taču bija jau par vēlu. Tika nolemts naudas summu noguldīt depozītā, un reizi gadā vai divos par depozīta procentiem iegādāties un kādam Valmieras mūzikas skolas audzēknim dāvināt vijoli talanta attīstīšanai un klausītāju priecēšanai. Vijoļes spēle bija viens no Elīzas sapņiem. Piemiņas fonda pamatsumma kalpos sabiedrībai un bērnu izglītībai vienmēr. Šāda pieeja lieliski raksturo radošu un ilgtspējīgu pieeju naudai, kā arī **skaidro neaizskaramā kapitāla ideju** – kā nauda var kalpot mūžīgi.

Stipendiju programma

- Šādu programmu var veidot kopīgā iniciatīvā apvienojot vairākus ziedotājus, vai arī programma var būt viena ziedotāja vārdā nosaukta, ja ziedotājs ir viena fiziska vai juridiska persona.
- Fonda uzdevums ir izstrādāt stipendiju saņēmēju atlases procedūru un atlasīt piemērotākos stipendiātus.
- Fonda pienākums ir nodrošināt ziedotājam/-iem atgriezenisko saikni.

Vairāk nekā piecus gadus, pateicoties Swedbank Talsu filiāles atbalstam, Talsu novada fonds sniedz atbalstu virknei sekmīgu **Talsu mūzikas skolas** un **Talsu mākslas skolas** audzēkņu, apmaksājot viņu mācību maksu.

Kopš Talsu novada fonda darbības pirmsākumiem SIA „O.Bāres Būvmateriāli” finansē **Talsu novada stipendiju** pirmās augstākās izglītības ieguvei kādam Talsu apkaimes jauniešim. Savukārt – **Lielvārdes novada stipendijas** – finansē Lielvārdes attīstības fonda ziedotāji. Šīs stipendijas tiek administrētas sadarbībā ar Vitolu fondu.

Kopš 2010. gada Talsu novada fonds, pateicoties SEB bankas Talsu filiāles atbalstam, piešķir stipendijas **Talsu sporta skolas audzēkņiem**.

Uzņēmumu darbinieku un/vai klientu iesaistīšana ziedošanā

Kopienas fonds var piedāvāt uzņēmumiem iesaistīt ziedošanā darbiniekus un klientus, tā veicinot to lojalitāti un sasaisti ar uzņēmuma īstenoto politiku. Parasti darbinieku un klientu ziedojumiem uzņēmums pievieno savu ziedojuma daļu attiecībās 1:1, 1:2 vai 1:3. Fonds ar ziedotāju vienojas par atbilstošāko ziedojuma izlietošanas veidu – projektu konkursu vai kādu citu labdarības programmu, ziedojumu izlietošanas mehānismu.

Atsaucoties Talsu novada fonda aicinājumam iesaistīties **akcijā „Skola soma”** – palīdzēt pirmklasniekiem no maznodrošinātām ģimenēm sākt skolas gaitas, Ziemeļkurzemes NVO atbalsta centra un Starptautiskās sadarbības centra „Eiromāja” Talsos darbinieces akcijas atklāšanas pasākumā Talsos kopīgi ziedoja LVL 25 ar vēlējumu – atbalstīt vienu bērnu kādā Talsu rajona mazajā skoliņā.

2005. gada nogalē Talsu novada fonds rīkoja **akciju „Sveiciens Ziemassvētkos”**, kuras ietvaros aicināja fonda dalībniekus, sadarbības partnerus un pašvaldības iegādāties Ziemassvētku kartiņas, ko, īpaši šim mērķim, bija sagatavojis fonds. Savus zīmējumus kartiņu izgatavošanai dāvināja vietējie iedzīvotāji. Ienākumi no pārdotajām kartiņām tika novirzīti neaizskaramā kapitāla veidošanai. Akcijas ietvaros neaizskaramais kapitāls pieauga par LVL 433,65.

Ilgtermiņa sadarbība starp kopienas fondu un uzņēmumu

Ilgtermiņa sadarbība starp kopienas fondu un uzņēmumu var veidoties, ja uzņēmums ziedo fondam naudu, ko fonds savukārt iegulda finanšu tirgū, un ik gadu daļa peļņas tiek izlietota kādam no projektu konkursiem. Bez tam ziedotājs var savu „fondu” ik gadu papildināt, tā palielinot sabiedrībai pieejamo nepieciešamo atbalstu.

3.3. Kopienas fonds – platforma sadarbībai

Kopienas fonds kalpo par platformu dažādu sabiedrības sektoru, piemēram, pašvaldību, biznesa sektora, NVO un privātpersonu sadarbībai. Katrai no iesaistītajām pusēm ir savi resursi, un, tos apvienojot, var efektīvi veicināt vietējo attīstību. Svarīgi, ka kopienas fonds nodrošina sava veida sociālo vērtību apmaiņas procesu starp dažādām sabiedrības grupām. Kopienas fondam ir divas dažādas mērķa grupas – ziedotāji (t.sk. citi finansētāji) un projektu īstenotāji. Katram no tiem fonds izstrādā savu, atšķirīgu pieeju, kā arī savā darbā sabalansē projektu īstenotāju un ziedotāju vēlmes un vajadzības. Turpinājumā tiks aplūkotas dažādu sektoru sadarbības iespējas ar kopienas fondu.

Kopienas fonds un vietējā pašvaldība

Salīdzinot ar ASV, Eiropā un Latvijā sadarbībai ar vietējām pašvaldībām ir būtiska loma kopienas fonda darbībā. Uzsākot kopienas fonda veidošanu, svarīgs ir atbalsts no

pašvaldības. Pašvaldība fondam ir informācijas avots, tā var palīdzēt nodibināt vajadzīgos kontaktus un sniegt praktisku atbalstu fonda izveides sākumposmā. Nevienā no Latvijas kopienu fondiem pašvaldība nav bijusi fonda dibinātājs. Taču vairumā gadījumu gan pašvaldību vadītāji, gan darbinieki kā privātpersonas ir bijuši gan fonda dibinātāju, gan dalībnieku vidū. Tomēr jāuzsver, ka kopienas fondam ir svarīgi būt neatkarīgam un politiski neitrālam.

Analizējot kopienas fonda un pašvaldības mērķus, Baltijas kopienas fondu sadarbības projekta ietvaros, tika atzīts, ka tie ir vienādi, taču metodes, kā tos sasniegt, ir atšķirīgas. Kritiskākais aspekts sadarbībai ar pašvaldību ir apstākļi, ka kopienas fonds ar saviem resursiem sāk īstenot kādas no pašvaldības funkcijām. Rūpīgi jāizvērtē tie projekti, kas attiecas uz infrastruktūras objektu uzlabošanu, piemēram, bērnu rotaļlaukumu labiekārtošana pašvaldības bērnodārzos. Kopienu fondi nereti finansē šādus projektus, taču būtu jābūt nosacījumam par to, ka šādiem projektiem ir jābūt ar kādu pievienotu vērtību. Kā piemēru var minēt bērnodārzu apmeklējošo bērnu vecāku iesaistišanu rotaļlaukuma labiekārtošanas darbos, kas veidojas kā tradīcija jaunām iniciatīvām vecāku un bērnodārza vadības sadarbībai.

Pašvaldības galvenie ieguvumi no kopienas fonda darbības ir šādi:

- kopienas fonds piesaista jaunus finanšu resursus vietējās kopienas vajadzībām, motivējot ziedot gan privātpersonas, gan uzņēmumus;
- kopienas fonds veicina vietējo problēmu risināšanu papildus pašvaldības veiktajām aktivitātēm;
- kopienas fonds var sniegt pašvaldībai būtisku informāciju par vajadzībām un norisēm kopienā, ko tas regulāri pārrauga;
- kopienas fonds var kalpot kā profesionāls pašvaldības līdzekļu pārvaldītājs kopienas vajadzību nodrošināšanai, piemēram, pašvaldība var nodot kopienas fonda administrēšanai NVO projektu konkursu, vai, apvienojot līdzekļus ar fondu, rīkot kopīgu pašvaldības un kopienas fonda projektu konkursu;
- kopienas fonda aktivitātes var veidot pozitīvu pašvaldības tēlu nacionālā mērogā.

Pašvaldība var piedalīties un atbalstīt kopienas fonda darbību:

- piešķirot līdzekļus projektu konkursiem un atbalstot fonda administratīvo darbību;
- piedaloties fonda pārvaldē – padomē vai uzraudzības komitejā;
- izplatot aktuālo informāciju par fondu savos informācijas sniegšanas kanālos;
- sniegt savā rīcībā esošu informāciju fondam un palīdzēt ar nepieciešamo kontaktu veidošanu;
- publiski atzīt kopienas fonda veikumu un ieguldījumu vietējās kopienas attīstībā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Kopienas fondu sadarbība ar pašvaldībām Latvijā ir bijusi pozitīva, tie savstarpēji veiksmīgi ir papildinājuši viens otra darbību. Talsu novada fonds un Lielvārdes attīstības fonds sadarbībā ar pašvaldību ir rīkojuši vairākus projektu konkursus. Tāpat pašvaldības atbalsta kopienas fondus, piedāvājot tiem telpas pašvaldības īpašumos par simbolisku īres maksu. Talsu novada pašvaldība un Talsu novada fonds sadarbojas arī novada attīstības plānošanā.

Talsu novada pašvaldība un Talsu novada fonds Apkaimes ideju darbnīcās 2010. gada martā kopā aicināja novada pilsētu un pagasta aktīvākos iedzīvotājus izvērtēt savas pilsētas vai pagasta stiprās un vājās puses, spriest un vienoties gan par turpmākās attīstības vīzijām pagastos un pilsētās atsevišķi, gan par to, kāda būtu visa Talsu novada sūtība Kurzemes un Latvijas mērogā. Apkaimes ideju darbnīcu un Talsu novada III Iedzīvotāju foruma 602 dalībnieku izteiktās idejas tika iekļautas Talsu novada attīstības programmā 2014. – 2020.

Kopienas fonda sadarbība ar biznesa jeb privāto sektoru

Kopienas fonda uzdevums ir motivēt, izglīt un praktiski iesaistīt biznesa jeb privāto sektoru vietējās kopienas attīstībā, izmantojot uzņēmumu rīcībā esošos finanšu un citus resursus. Kopienas fonds biznesa sektoram kalpo kā vēstnesis, norādot par aktuālajām vietējās sabiedrības vajadzībām. Kopienas fonds piesaista līdzekļus nevis savu mērķu un vajadzību nodrošināšanai, bet gan vietējās kopienas kopējām vajadzībām. Tas ievērojami maina kopienas fonda pozīciju starp citiem līdzekļu piesaistītājiem, kā arī veicina uzņēmumu pozitīvu attieksmi. Kopienas fonda loma un uzdevums ir piedāvāt uzņēmuma interesēm atbilstošu labdarības programmu vai mērķi, kam ziedot. Fonds potenciālajam ziedotājam var piedāvāt sadarbību ļoti plašā tēmu spektrā, jo tā darbība aptver visu sabiedriskā labuma vajadzību loku. Tai pat laikā jābūt līdzsvaram starp kopienas vajadzībām un ziedotāja interesēm, lai saglabātu lēmuma pieņemšanā zināmu neatkarību un īstenotu fonda misiju.

Laikā, kad pieaug uzņēmumu vēlme realizēt sociāli atbildīgu politiku, arī labdarība kā viens no tās aspektiem kļūst par arvien nozīmīgāku uzņēmumu darbības sastāvdaļu. Kopienas fonda sadarbība ar biznesa sektoru ir abpusēji svarīga un izdevīga.

Priekšrocības biznesa sektora sadarbībai ar kopienas fondu:

- tiek panākts maksimāls efekts ar minimāliem līdzekļiem – palīdzība un atbalsts tiek sniegts daudzām iniciatīvām, tam izmantojot salīdzinoši nelielus resursus;
- sadarbība ar kopienas fondu ir jauns un no konkurentu praktizētajām labdarības darbībām atšķirīgs veids, kā sadarboties ar sabiedrību;
- kopienas fonds var piedāvāt daudzveidīgas un dažādiem uzņēmumiem atbilstošas, taču vienlaikus pilnīgi atšķirīgas sadarbības formas un individuālu pieeju katra uzņēmuma ziedošanas interesēm un specifikai;
- tiek nodrošināta resursu ekonomija – kopienas fonds nodrošina profesionālu

līdzekļu administrēšanu ar nelielām administratīvajām izmaksām (salīdzinājumā ar biznesa sektora piedāvājumiem labdarības aktivitāšu plānošanai un īstenošanai);

- uzņēmumiem ir iespēja veidot ilgtermiņa labdarības programmas (ziedotāja vārdā nosaukta programma);
- iespējams attīstīt jaunas partnerības formas ar pašvaldību;
- plašas iespējas pozitīva un sociāli atbildīga uzņēmuma tēla veidošanai;
- jaunas iespējas sadarbībai ar NVO;
- iespējama resursu apvienošana ar citiem ziedotājiem.

Uzņēmumu iespējamās dalības formas kopienu fonda darbībā:

- finansējuma novirzīšana kopīgā konkursā ar citiem ziedotājiem;
- ieguldījums kopienu fonda neaizskaramajā kapitālā;
- uzņēmuma vārdā nosauktu programmu izveide;
- uzņēmuma un tā darbinieku resursu apvienošana – darbinieku iesaistīšana ziedošanas procesā;
- uzņēmuma un tā klientu resursu apvienošana – klientu iesaistīšana ziedošanas procesā;
- uzņēmuma piedalīšanās fonda pārvaldē.

No 2007. līdz 2010. gadam ilga Latvijas Hipotēku un zemes bankas un visu Latvijas kopienu fondu sadarbība, rīkojot projektu konkursus apkārtējās vides sakopšanai. Savas idejas varēja iesniegt nevalstiskās organizācijas un vismaz piecu iedzīvotāju neformālās grupas. Konkursā var tikt atbalstītas daudzveidīgas sabiedriska labuma iniciatīvas apkārtējās vides sakārtošanā saistībā ar dažādiem vides, kultūrvēsturiskiem, tūrisma objektiem un aktivitātēm, vides sakopšanas pasākumiem u.c. Tika atbalstīti vairāki desmiti vietējo apkaimju projektu. Šis ir piemērs nacionāla līmeņa uzņēmuma sadarbībai vienlaikus ar vairākiem kopienu fondiem reģionos.

Kopienu fonda īpašais piedāvājums biznesa sektoram:

- kopienu fonds veicina uzņēmuma tēla sasaisti ar labdarības aktivitātēm;
- kopienu fonds palīdz uzņēmumam noteikt tā ilgtermiņa labdarības mērķus;
- sadarbība ar kopienu fondu dod iespēju uzņēmumam izmantot tos resursus, kas ir pieejami tikai kopienu fondam – piemēram, zināšanas par vietējo sabiedrību, ekspertīze projektu izvērtēšanā, profesionāla līdzekļu administrēšana u.tml.;
- kopienu fonds var pārņemt no uzņēmuma tās saistības, ko tam uzliek ziedošana – projektu izvērtēšana, lēmumu pieņemšana par ziedojumu novirzīšanu, līdzekļu izlietojuma pārraudzība u.tml.;
- kopienu fonds samazina uzņēmuma izdevumus, kas rodas īstenojot labdarības programmas;
- ziedojums kopienu fondam nodrošina uzņēmuma ienākuma nodokļa atlaides, jo fondam kā labdarības organizācijai ir sabiedriskā labuma statuss.

Kopienas fonds un citas NVO

Kopienas fonda viena no tiešajām mērķauditorijām ir nevalstiskās organizācijas un neformālas sabiedrības interešu grupas. Kopienas fonda darbību un profesionalitāti vērtē vispirms pēc tā, kā īstenoti fonda atbalstītie projekti. Līdz ar to fonda uzdevums ir rūpēties par nevalstiskā sektora profesionalitāti, gādājot par nepieciešamajām apmācībām un konsultācijām, lai organizācijas un neformālās grupas spētu realizēt projektus profesionāli un ar vislielāko iespējamo atdevi.

Priekšrocības NVO sadarbībai ar kopienas fondu:

- kopienas fonds nodrošina papildus iespējas līdzekļu piesaistē NVO mērķu īstenošanai;
- kopienas fonds nodrošina nepazemojošu, vienlīdzīgu un vienkāršu pieejamību vietējo uzņēmumu un privātpersonu līdzekļiem, kas iespējama pateicoties fonda rīkotajiem projektu konkursiem;
- novatorisma atbalsts – kopienas fonds var atbalstīt to, ko, iespējams, katrs atsevišķs ziedotājs tik labi neizprot un varbūt arī neatbalstītu;
- iespēja ietekmēt fonda prioritātes un stratēģiju, veicinot demokrātiskas sabiedrības attīstību.

Talsu bēbišu skoliņa 2003. gadā apvienoja vien vairākas enerģiskas mammas ar saviem mazuliem un lielu vēlmi sniegt vislabāko saviem un apkaimes bērniem. 2003. gadā viņu projekts „Sākums labs – viss labs” guva pirmo Talsu novada fonda atbalstu. Pakāpeniski Talsu bēbišu skoliņas darbība aizvien paplašinājās un 2006. gadā pieņēma lēmumu kļūt par reģistrētu organizāciju – Ģimeņu un bērnu attīstības centru „Brīnumiņš”, un ieguva pastāvīgu mājvietu Baznīckalnā. Talsu novada fonda pirmais un sekojošais atbalsts ļāva mammām un skolotājām noticēt saviem spēkiem un nostiprināties.

Iespējamās NVO līdzdalības formas kopienas fonda darbībā:

- projektu pieteikumu iesniegšana dalībai fonda rīkotajā projektu konkursā;
- sadarbība jaunu ziedotāju piesaistē;
- sadarbība labdarības programmu īstenošanā;
- piedalīšanās kopienas fonda pārvaldē – valdē, uzraudzības komitejā vai padomē (neizmirstot par iespējamā interešu konflikta izveidošanos un ētisku rīcību jebkurā gadījumā);
- līdzdalība kopienas fonda stratēģijas izstrādē.

Liepājā 2009. gadā pēc iedzīvotāju foruma darbu sāka Liepājas mikrorajonu padomes, kas apvienoja aktīvos iedzīvotājus un NVO dzīves kvalitātes uzlabošanai pilsētā. 2010. gadā uz šo padomju bāzes darbību uzsāka Liepājas iedzīvotāju atbalsta punkti – vietas, kur notiek mantu, informācijas un savstarpējās palīdzības apmaiņa. To izveidi noteica ekonomiskās krīzes radītie apstākļi. Iedzīvotāju atbalsta punktos notiek arī izglītojoši un informatīvi pasākumi, kas svarīgi mikrorajonu iedzīvotājiem. Līdztekus tiek apkopota informācija par bezmaksas sociālajiem pakalpojumiem Liepājā un izveidota Liepājas Sociālā karte (www.inf.lv).

Kopienas fonds un privātpersonas

Privātpersonām ir visplašākās iespējas piedalīties kopienas fonda darbībā - gan kā ziedotājiem, gan kā projektu īstenotājiem. Visu iepriekš minēto grupu pārstāvji jau faktiski arī ir privātpersonas – gan uzņēmēji, gan pašvaldību, gan NVO pārstāvji. Tomēr pastāv vairākas sadarbības formas, kas raksturīgas kopienas fonda sadarbībai ar privātpersonām un netika minētas iepriekš.

Kopienas fondi Latvijā privātpersonu ziedojumus pārsvarā piesaista projektu konkursu rīkošanai. Projektu konkursi, īpaši vispārējie, ir veiksmīgi ar to, ka tajos iespējams atbalstīt visdažādākās sabiedrības vajadzības, līdz ar to šāda konkursa finansēšanai var piesaistīt visdažādākos ziedotājus - gan privātpersonas, gan uzņēmumus. Talsu, Lielvārdes un Alūksnes kopienu fondos ziedotāji projektu konkursu nodrošināšanai galvenokārt ir fonda dalībnieki - privātpersonas, kas tieši ar šādu mērķi ir aicināti ziedot fondam. Talsu un Alūksnes gadījumā ziedotāji paši pēc īpaši izstrādātas vērtēšanas sistēmas veic projektu izvērtēšanu. Tieši līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā ir bijusi privātpersonu galvenā motivācija, ziedot projektu konkursiem.

Līdzekļu piesaistē būtiska nozīme ir masu ziedojumiem. Populārākās masu ziedojumu piesaistes metodes ir ziedojumi, izmantojot labdarības tālruni, ziedošanas iespējas interneta vidē vai ziedojumu kastītes. Tāpat arī līdzekļu piesaistei veiksmīgi var izmantot izsoles un citus īpaši organizētus pasākumus. Parasti katrs individuālais ziedojums ir neliels, taču, ja piedalās daudz privātpersonu, saziēdotā summa var sasniegt ievērojamus apmērus.

Alūksnes un Apes novada fonds savā viena gada jubilejas pasākumā **viesus aicināja nenest ziedus un dāvanas**, bet gan ziedot fonda projektu konkursiem. Pasākuma laikā tika savākti LVL 500. Visi ziedotāji piedalījās izlozē, kurā bija iespējams laimēt braucienu uz Briseli, lai iepazītos ar Eiropas Parlamenta darbību.

Savukārt savulaik Talsu novada fonda valdes priekšsēdētājs savā vārda dienā viesus aicināja ziedot akcijai „Skolas soma”, lai palīdzētu maznodrošinātām ģimenēm iegādāties nepieciešamās skolas lietas. Pasākuma laikā **tika izlozēti vairāki vietējām leģendām apvīti priekšmeti** – piemēram, bērnības dienās tapis zīmējums, Valsts prezidentes V. Viķes - Freibergas dāvināta pildspalva, Talsu II ledzīvotāju foruma darba grupas spilvens. Kopumā 30 pasākuma dalībnieki saziedoja LVL 393,50, kas deva iespēju 15 bērniem palīdzēt uzsākt skolas gaitas.

Bet Alūksnes un Apes novada fonds pēdējos gados ir rīkojis **vairākus labdarības koncertus**, lai vāktu ziedojumus gan slimu bērnu ārstniecībai, gan palīdzībai pamestiem dzīvniekiem. Šie labdarības koncerti ir īpaši, jo iedzīvotāji izsolei un loterijai tajos ziedoja 330 mākslas un amatniecības darbus, koncertos uzstājās 240 dalībnieki, to sagatavošanā un norisē darbojās 53 brīvprātīgie un dāsnie koncertu apmeklētāji ziedoja pavisam kopā LVL 3 136.

Cits ziedojumu piesaistes veids no privātpersonām ir lielāki ziedojumi vai pat testamentārie ziedojumi. Rietumos testamentārie ziedojumi veido lielu daļu no ziedojumiem, kurus saņem fondi un citas NVO. Parasti šādu ziedojumu piesaistē kā metodi izmanto individuālas sarunas. Kā likums, šādas sarunas var būt ilgstošas – pat vairāku gadu garumā.

Kopienas fonda ģeogrāfiskā piesaiste dod iespēju kā potenciālos ziedotājus uzrunāt arī bijušos novadniekus, kas konkrētajā vietā vairs nedzīvo, taču tajā dzimuši, auguši, skolā gājuši vai strādājuši un joprojām saglabā labas atmiņas, kā arī rūpējas par dzimtā vai labi pazīstamā apvidus attīstību. Novadnieku atbalsts meklējams ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās.

3.4. Kopienas fonda izveides process

Pirms veidot fondu, nepieciešams saprast, vai tas tiešām ir nepieciešams, vai pastāv visi priekšnosacījumi, lai fonds būtu spējīgs darboties. Kopienas fonda būtība ir vienlaikus gan vienkārša, gan arī sarežģīta, tādēļ tā izveides procesā ir vērts piesaistīt kopienas filantropijas ekspertu, vai vismaz jau izveidoto un pieredzējušo fondu pārstāvjus. Pozitīvi jāvērtē iespēja, ka potenciālie fonda veidotāji var kopīgi apmeklēt kādu no jau esošajiem kopienu fondiem Latvijā vai citās valstīs, kas dod plašāku izpratni par šāda veida fondu darbību un tā pavērtajām iespējām.

Fonda izveides pamatnosacījumi

1. Ārējā vide – tās motivācija un interese:

- fonds ir nepieciešams vietējām NVO un neformālajām sabiedrības interešu grupām, lai tās varētu īstenot sabiedriska labuma projektus;
- fonds ir nepieciešams vietējiem uzņēmējiem un privātpersonām, lai viņi varētu efektīvāk ziedot, nodarboties ar labdarību, vienlaikus uzlabojot vietējās kopienas labklājību;
- fonds ir vajadzīgs konkrētajam ģeogrāfiskajam reģionam un tajā esošajām pašvaldībām, lai aktivizētu iedzīvotājus un veicinātu vietējo attīstību.

2. Fonda veidotājiem nepieciešamie resursi:

- piederības un atbildības sajūta;
- labdarība kā vērtība;
- enerģija;
- kontakti;
- laiks;
- finanses.

Vispārēja situācijas novērtēšana

Pirms kopienas fonda izveides jāveic rūpīga izpēte par vietējo situāciju, jāapzina pastāvošās iespējas un riski, lai efektīvā veidā saplānotu kopienas fonda darbības pamatprincipus:

- jānoskaidro, kāds ir iedzīvotāju skaits konkrētajā izvēlētajā ģeogrāfiskajā teritorijā – pilsētā, rajonā vai citā noteiktā reģionā; jāapzinās, kādu teritoriju potenciāli fonds varētu aptvert, kāda ir kopienas piederības un atbildības izjūta par teritorijā notiekošo;
- jāplāno, kas potenciāli var veidot fonda izveides iniciatīvas grupu – būtiska ir vietējo līderu piesaiste no NVO, pašvaldību un uzņēmēju vidus; jānoskaidro, kādas kompetences tiem piemīt, un kādas no tām ir nepieciešamas fondam; kas būs kopienas fonda dibinātāji, kādēļ un kāda būs to loma nākotnē. Jāņem vērā, ka kopienas fonds ir ilgtermiņa partnerība, tādēļ šis ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, kas jāizpēta;
- jānoskaidro, kādas labdarības tradīcijas vēsturiski ir pastāvējušas šajā kopienā; kāda ir kopienas ekonomiskā situācija, kas ir lielākie tajā esošie uzņēmumi; kāds ir vietējo ziedotāju profils – ar ko viņi nodarbojas, kāds ir ziedojumu apjoms utt.;
- jāizvērtē, kāds ir NVO un citu potenciālo ziedojumu saņēmēju profils – kapacitāte, profesionalitāte un pieredze sabiedriska labuma projektu īstenošanā u.c.;
- jānovērtē pieejamie resursi – tai skaitā administratīvie resursi, jānoskaidro, vai ir pieejams kāds ārējs finansējums. Piemēri, kā var veidot administratīvos resursus – ieturot zināmus procentus no katra saņemtā ziedojuma; viens ziedotājs finansē visus administratīvos izdevumus; tiek piesaistīts ārvalstu finansējums u.c.;

- jāizvērtē pieejamie cilvēkresursi – brīvprātīgie, kas var īstenot organizatorisko procesu, profesionāļi, kas var ziedot pakalpojumus juridiskajos, mārketinga, sabiedrisko attiecību un finanšu jautājumos.

Sagatavošanās kopienas fonda dibināšanai

Pirms organizācijas dibināšanas jābūt cilvēku vai organizāciju grupai, kas veido t.s. iniciatīvas grupu. To veidojot, jāņem vērā šādi principi:

- spēku samērs – 1/3 princips vai dažādu sabiedrības grupu pārstātvniecība, lai kopienas fonds nekļūtu atkarīgs no kāda viena konkrēta spēka, piemēram, pašvaldības vai ietekmīga uzņēmuma;
- interešu konflikta novēršana – kopienas fonda pārvaldē esošās un ar to cieši saistītās NVO nevar pretendēt uz fonda finansējumu, tāpat fonds nedrīkst veidot ciešas saiknes ar politiskajām partijām vai konkrētiem spilgtiem politiskiem līderiem.

Ar iniciatīvas grupas dalībniekiem sākotnēji var strādāt individuāli, bet, izkristalizējoties fonda darbības aprisēm, sasaucot kopīgas sanāksmes. Galvenie jautājumi, kas jāapspriež potenciālajiem fonda dibinātājiem:

- fonda darbības ģeogrāfiskās robežas;
- fonda nosaukums, mērķi un darbības metodes;
- fonda attīstības vīzija;
- fonda pārvaldes principi, tā vadītājs, vadītāja pilnvaras un atbildība;
- dibinātāju profils un vieta fonda pārvaldē;
- fonda biroja telpas un nepieciešamais biroja aprīkojums;
- sabiedrības informēšanas pasākumi un sabiedrības iesaistīšanas metodes;
- fonda reģistrācija – vairāk informācijas www.nvo.lv.

Pirmās aktivitātes pēc kopienas fonda formālas nodibināšanas:

- fonda stratēģijas izstrāde;
- sabiedriskā labuma statusa iegūšana, lai nodrošinātu nodokļu atlaides ziedotājiem (vairāk www.vid.gov.lv);
- līdzekļu piesaistes plāna izstrāde;
- darbs ziedojumu piesaistē;
- fonda vizuālās identitātes izveide un sabiedrības informēšanas kampaņa;
- darbs ar fonda pārvaldes struktūrām – padomi, uzraudzības komiteju;
- pirmā projektu konkursa sagatavošana- līdzekļu piesaiste, nolikuma izstrāde un sabiedrības informēšana par to.

3.5. Talsu, Lielvārdes un Valmieras kopienu fondu darbības salīdzinājums

Šajā tabulā ir atspoguļotas Talsu novada fonda, Lielvārdes attīstības fonda un Valmieras novada fonda būtiskākās īpatnības un fakti, kas saistāmi ar šo fondu attīstību. Salīdzinājums veikts ar mērķi rosināt citu kopienu fondu un interesentu pārdomas par kopienas fondu praksi Latvijā un to iespējamo darbības pilnveidošanu, kā arī dažādajiem iespējamajiem kopienu fondu attīstības scenārijiem.

Talsu novada fonds	Lielvārdes attīstības fonds	Valmieras novada fonds
Dibināts 2003. gada februārī.	Dibināts 2003. gada decembrī.	Dibināts 2005. gada jūlijā.
Darbība aptver vidēja lieluma pilsētu (Talsi) un lauku teritoriju (pašlaik-Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadus (41 000 iedzīvotāju).	Darbība aptver vienu – Lielvārdes novadu – 10 300 iedzīvotāju.	Darbība aptver republikas nozīmes pilsētu (Valmiera) un apkaimes novadus (Beverīnas, Burtņieku, Kocēnu, Mazsalacas, Naukšēnu un Rūjienas novadi) – 54 000 iedzīvotāju.
Dibinātāji – 41 privātpersona un 4 NVO.	Dibinātāji – 14 uzņēmumi, 1 privātpersona.	Dibinātāji – 13 privātpersonas.
Dalības maksa (dalībnieka iemaksa)- LVL 30 gadā.	Vienreizēja dibināšanas iemaksa – LVL 100. Dalības iemaksas- LVL 100 gadā.	Lai kļūtu par Ziedotāju padomes dalībnieku, fondā jāiemaksā finanšu līdzekļi vismaz LVL 100 gadā.
Dibinātāju un dalībnieku gada maksu sadala šādi – 50% neaizskaramajam finanšu kapitālam, 50% fonda administratīvajiem izdevumiem. Ja kārtējā gadā neizlieto administratīvajiem izdevumiem, pieskaita neaizskaramajam kapitālam.	Dibinātāji gada iemaksas sadala – 50% neaizskaramajam finanšu kapitālam, 50% projektu konkursiem. Dalībnieku gada maksas sadala – 10% neaizskaramajam finanšu kapitālam; 5% fonda administratīvajiem izdevumiem; 85% projektu konkursiem.	Ziedotāju padomes dalībnieku iemaksas sadaļa – 75% Labo darbu programmai, 15% – neaizskaramajam kapitālam, 10% - administratīvajiem izdevumiem. Citus ziedojumus sadala-sadalījums pēc vienošanās ar ziedotāju vai pēc labdarības akcijas noteikumiem. Parasti – 10% administratīvajiem izdevumiem, 90% projektu programmai/mērķim.

Fonda pārvaldes institūcijas – padome (veido personas, kas iepriekšējos 12 mēnešos piešķirusi līdzekļus vismaz LVL 30 apmērā) un uzraudzības komiteja (9 pārstāvji) no dalībnieku vidus, kas pārstāv pašvaldību, NVO un uzņēmējus; izpildinstitūcija – valde (var būt līdz 3 personām).

Fonda pārvaldes un izpildinstitūcija – valde (9 personas), kas pārstāv dažādas sabiedrības grupas.

Fonda pārvaldes institūcijas – Uzraudzības komiteja (7 pārstāvji, kas pārstāv uzņēmējus, NVO un pašvaldību); izpildinstitūcija – valde (1 persona).
Ir Ziedotāju padome, kas pieņem lēmumus Labo darbu programmas ietvaros.

4. Kopienu fondu darbība Latvijā

4.1. Latvijas kopienu fondu apraksts

Talsu novada fonds (2003)

Ierosmi Talsu novada fonda izveidei sniedza 2002. gadā notikušais Talsu I iedzīvotāju forums. Tajā piedalījās 150 cilvēki un forumā dzima astoņas idejas dažādiem vietējai sabiedrībai svarīgiem projektiem. Nedaudz mazāk nekā puse no foruma dalībniekiem bija gatavi arī praktiski darboties, lai šīs idejas īstenotu. Tādēļ vajadzēja radīt modeli, kas darbotos ilgtermiņā. Par tādu kļuva Talsu novada fonds – pirmais kopienu fonds Latvijā, kura dibināšanas sapulce notika desmit mēnešus pēc iedzīvotāju foruma – 2003. gada 23. februārī.

Talsu novada fonda galvenais darbības virziens ir izkopt mērķtiecīgas labdarības tradīcijas Talsu novadā un Ziemeļkurzemē, attīstot iedzīvotāju grupu līdzdalību, atbalstot sabiedriska labuma projektus, tādējādi veicinot pozitīvas pārmaiņas vietējā sabiedrībā.

Talsu novada fonda Padomi veido fiziskas un juridiskas personas, kuras gada laikā ziedo finansiālos līdzekļus 30 latu apmērā. No fonda padomes dalībniekiem tiek ievēlēta Uzraudzības komiteja 9 cilvēku sastāvā, ievērojot trīs sektoru pārstāvniecību – uzņēmējdarbība, valsts un pašvaldību institūcijas un biedrības, nodibinājumi, sabiedrības interešu grupas, sabiedriski aktīvi cilvēki.

Fonds ir īpašs ar **plašo iedzīvotāju līdzdalību** un iesaisti **gan ziedošanā, gan lēmumu pieņemšanā par ziedojumu izlietojumu**. Iespēja ziedotājiem piedalīties balsošanā par atbalstāmajiem projektiem ir labs motivācijas veids būt līdzatbildīgiem par notiekošo vietējā sabiedrībā.

Fondam pakāpeniski izveidojies patstāvīgs ziedotāju loks – privātpersonas un juridiskas personas Latvijā, kas fonda aktivitātes atbalsta ilgtermiņā, kā arī ziedotāji ārzemēs, kuri vēlas dot savu ieguldījumu tās vietas izaugsmei un attīstībai, ar kuru saista radniecīgas vai draudzības saites.

Tādējādi Talsu novada **fonds darbojas kā tilts** starp cilvēkiem un uzņēmumiem, kuri ir gatavi ziedot, un sabiedrības vajadzībām, atbalstot organizācijas un cilvēkus, kuri ir gatavi dot savu ieguldījumu vietējās sabiedrības attīstībā.

Fonda gandrīz desmit darbības gados veikts būtisks ieguldījums labdarības tradīciju veidošanā, par ko liecina iedzīvotāju ieinteresētība un atbalsts labdarības akciju norisēs ilgtermiņā un jaunu labdarības aktivitāšu ieviešanā. Fonds labdarības projektiem un kopienu filantropijas idejas popularizēšanai piesaistījis gandrīz 330 tūkstošus latu. Fonda neaizskaramajā kapitālā uzkrāti gandrīz 34 tūkstoši latu.

Sacītā raksturojums skaitļos ir sekojošs:

- **Projektu programmā** fonds rīkojis 17 projektu konkursus, kuros atbalstīti 159 projekti LVL 105 737 apmērā,
- **Stipendiātu programmā** piešķirtas 14 stipendijas augstākās izglītības ieguvei un stipendijas mūzikā un mākslā par summu LVL 6 169.
- Citos **labdarības projektos un akcijās** sniegts atbalsts vietējiem iedzīvotāju un iedzīvotāju grupām LVL 46 858 apmērā.

Lai mudinātu iedzīvotājus un to grupas pašiniciatīvai savas apkārtnes dzīves kvalitātes uzlabošanai Talsu novadā, veicinātu iedzīvotāju diskusiju par attīstības prioritātēm vietējā apkaimē, mudinātu iedzīvotājus sadarboties apkaimes jautājumu risināšanā fonds reizi četros gados rīko **iedzīvotāju forumus**. 2010.gada Talsu novada III Iedzīvotāju forumā paustās idejas iestrādātas Talsu novada attīstības programmā 2014.-2020.

Kontaktinformācija:

Iveta Rorbaha, valdes priekšsēdētāja
Tālrunis: +371 26596146
E-pasts: iveta.rorbaha@talsi.lv
Mājas lapa: www.tnf.lv

Pasta adrese: K.Valdemāra iela 17A, Talsi, LV-3201

Konti ziedojumiem:
Nodibinājums „Talsu novada fonds”
Reģistrācijas Nr. 50008073841
Swedbank LV51HABA0551004740459
SEB banka LV87UNLA0050017096893
Citadele banka LV49PARX0006168200011

Lielvārdes attīstības fonds (2003)

Lielvārdes Attīstības Fondu (LAF) dibināja 2003. gada decembrī, kopā sanākot 14 Lielvārdes uzņēmējiem un vienai privātpersonai. Fonda mērķis no pašas pirmās dienas ir bijis veicināt lielvārdiešu aktīvu līdzdalību savas vides sakopšanā un pilnveidošanā, atbalstīt jauniešu un bērnu izglītības pasākumus, kā arī atbalstīt pasākumus maznodrošinātu bērnu un jauniešu labklājības līmeņa celšanu. Šo mērķu īstenošanai LAF piesaista finansu līdzekļus no fonda dalībniekiem, labvēļiem un sponsoriem ziedojumu veidā un arī sadarbojas ar citiem fondiem un iestādēm. Galvenais atbalsta veids ir konkursa kārtībā atlasītu projektu daļēja vai pilnīga finansēšana.

Par LAF dalībnieku kļūst, pirmajā gadā iemaksājot 200 latu ziedojumu, par LAF atbalstītāju kļūst, iemaksājot jebkādu ziedojuma summu. Aicinām LAF darbībā piedalīties arī ziedojot īpašam mērķim vai pasākumam. Ar visiem ziedotājiem LAF noslēdz ziedojuma līgumu. LAF ir sabiedriskā labuma statuss un ziedotājiem ir iespēja piemērot nodokļu atlaides.

LAF izsludinātos projektu konkursos sākot ar 2004. gadu atbalstīti 52 iedzīvotāju projekti. 2005., 2006. un 2007. gadā LAF sadarbojās ar Nīderlandes fondu KNHM kopēji finansējot 40 projektu īstenošanu „Sabiedrība ar dvēseli” projektu konkursā. 2006. gadā sākās sadarbība ar Hipotēku banku, kas finansē ik gadīgu projektu konkursu „Zaļākam Lielvārdes novadam.” Šī konkursa ietvaros līdz šim atbalstīti 18 iedzīvotāju projekti. 2009. gada decembrī tiek noslēgts līgums ar Nīderlandes fonda KNHM, apstiprinot LAF kā projektu pārrauga Lēdmanes un Jumpravas līdzdalībai konkursā „Sabiedrība ar dvēseli” 2010., 2011. un 2012. gadā.

Kontaktinformācija:

Ilze Kreišmane, valdes locekle
Tālrunis: +371 2947 9361
E-pasts: kdc@latnet.lv

Pasta adrese: Raiņa iela 11A, Lielvārde, LV-5070

Konts ziedojumiem:
Nodibinājums „Lielvārdes attīstības fonds”
Reģistrācijas Nr. 40008080019

GE Money Bank LV32BATR0051J02400900

Alūksnes un Apes novada fonds (2005)

Fonds dibināts 2005. gada 25. aprīlī ar mērķi veicināt mērķtiecīgu labdarības attīstību Alūksnes un Apes novadā, atbalstot sabiedrības iniciatīvas un iesaistot visas iedzīvotāju grupas, lai risinātu kopienas problēmas. 2005. gada 25. jūlijā Alūksnes un Apes novada fondam (AANF) piešķīra sabiedriskā labuma organizācijas statusu darbības virzienos labdarība un pilsoniskas sabiedrības attīstība. No 2008. gada oktobra AANF darbojas Jauniešu ideju laboratorijas brīvprātīgie. Sadarbībā ar Hipotēku un zemes banku, Nīderlandes korporatīvo fondu KNHM un Sorosa fondu – Latvija AANF ir rīkojis 10 projektu konkursus un atbalstījis 108 projektus Alūksnes un Apes novadu 19 pagastos un pilsētās.

Alūksnes un Apes
novada fonds

AANF sadarbībā ar Fondu „Ziedot” organizē labdarības akcijas: „Skolas soma”, Pārtikas banka „Paēdušai Latvijai” ģimenēm un sirmgalvjējiem, „Kartupeļu lauks”, „Glābējpakas” un „Alūksnes novada Zupas virtuve”, kā arī citus labdarības projektus: „Labdarības noliktava”, „Palīdzēsim Alūksnes un Apes novada ģimenēm!”, „A un A novada Jaunie talanti”, „Labestības laiks” (slimiem bērniem), „Palīdzēsim Armandam Jaunannā!”, „Palīdzēsim Ansim Veclaicēnē!”, „100 draugi Alūksnes un Apes novadam” (neaizkaramajam kapitālam), mērķprojektu „Fonda grāmatas” un „Dzīvnieku mājai Alūksnē”. Septiņos darbības gados fonds labdarības projektiem piesaistījis līdzekļus vairāk nekā 190 tūkstošu latu apmērā.

AANF finansētāji un sadarbības partneri: Alūksnes novada pašvaldība, Apes novada dome, Hipotēku un zemes banka, Fonds „Ziedot”, Borisa un Ināras Teterevu fonds, ABLV Charitable Foundation, Sabiedrības integrācijas fonds, Latvijas Kopienu iniciatīvu fonds, Sorosa fonds - Latvija, Britu padome, Kopienu fondu kustības dalībnieki, Nodarbinātības valsts aģentūra, laikraksti „Malienas Ziņas”, „Alūksnes Ziņas”, „Alūksnes Novada Vēstis”, „Apes Novada Ziņas”, Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs, citas NVO, uzņēmēji, kā arī Alūksnes un Apes novada sociālās, kultūras un izglītības iestādes.

Kontaktinformācija:

Dzintra Zvejniece, valdes priekšsēdētāja
Tālrunis: (+ 371) 4322236 vai 28642250
E-pasts: aluksnesapesfonds@gmail.com
Mājas lapa: www.aluksnesfonds.lv

Juridiskā adrese: Dārza iela 11, Alūksne, Alūksnes novads, LV-4301
Pasta adrese: Brūža iela 1, Alūksne, Alūksnes novads, LV-4301

Konts ziedojumiem:
Nodibinājums “Alūksnes un Apes novada fonds”
Reģistrācijas Nr. 40008090271
Hipotēku un zemes banka LV29LHZB4300104692001

Valmieras novada fonds (2005)

VALMIERAS NOVADA FONDS

Valmieras novada fonds (VNF) ir mūsdienīga labdarības organizācija, ko 2005. gada 30. jūnijā dibināja 13 valmierieši, lai sekmētu vietējās sabiedrības dzīves kvalitāti un ļautu iedzīvotājiem saprast, ka pašu spēkiem var izdarīt daudz labu darbu savai izaugsmei. Tas cieši sasaucas ar VNF definētajām vērtībām – profesionalitāte, draudzīgums, caurskatāmība, mērķtiecīga vietējā ziedošana un uzņēmīgi cilvēki. Sešu gadu laikā ir daļēji sasniegts vēl kāds kopienas fondu raksturojošs elements – vietējā līderība un kopienas uzticība fondam, proti, gan uzņēmumi, gan pašvaldības, gan citas organizācijas labprāt veido partnerības un meklē atbalstu pie Valmieras novada fonda.

Primārā darbības teritorija fondam ir Valmiera un seši apkaimes novadi – Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Nauksēnu un Rūjienas novads, kas kopumā aptver gandrīz 60 tūkstošus iedzīvotāju. Tomēr dažādas aktivitātes notiek visā Vidzemē, jo īpaši nevalstisko organizāciju kapacitātes stiprināšanai. VNF ir Latvijas Kopienu fondu kustības biedrs, tāpat arī aktīvs starptautisko kopienu fondu tīklu dalībnieks, sadarbojoties ar partneriem gan Eiropā, gan Ziemeļamerikā un citviet pasaulē.

2012. gada sākumā fonds var lepoties ar 45 000 latu neaizskaramo kapitālu. Tas turpina augt no vispārīgo ziedojumu procentiem, programmas „100 draugi Valmieras novadam” ziedojumiem, kapitāla ieguldīšanas procentiem un saimnieciskās darbības ieņēmumiem, piemēram, Ziemassvētku kartīšu ražošanas un NVO apmācību rīkošanas. No 2006. līdz 2011. gadam sabiedrības iniciatīvu atbalstam rīkoti 13 projektu konkursi, kuros atbalstīti 98 projekti 48 tūkstošu latu apmērā. Vēl viens darbības virziens ir Jauniešu ideju laboratorija, kur fonda paspārnē Valmieras skolēni un studenti iepazīst labdarību un reāli piedalās pasākumu īstenošanā, ziedojumu piesaistē.

Papildus ikdienas darba veicējiem fonda struktūrā svarīgu vietu ieņem:

- Uzraudzības komiteja – septiņas personas no biznesa sektora, pašvaldības un vietējās sabiedrības, ievēlētas uz diviem gadiem. Komiteja lemj par fonda darbības stratēģiju, naudas piešķiršanu projektiem u.c. attīstības jautājumiem;
- Ziedotāju padome – personas, kas ziedojušas vismaz LVL 100 un tādējādi var reizi gadā balsot par atbalstāmajiem projektiem Labo darbu programmā.

Fonda izveides iniciators bija toreizējais Valmieras NVO atbalsta centrs "Stratēģija", kas ar Baltijas – Amerikas Partnerattiecību programmas (BAPP) atbalstu 2004. gadā veica izpēti par iedzīvotāju attieksmi pret ziedošanu un iesaistīšanos vietējās aktivitātēs. Paralēli tika uzsāktas diskusijas par kopienas fonda izveidi Valmierā. Sākumā un periodiski arī turpmāk fonda darbībai naudu piešķīra BAPP un Sorosa fonds Latvija, divarpus gadus darbību finansēja EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenta veidotais NVO fonds, paralēli arī Valmieras rajona padome un Valmieras pilsētas pašvaldība, bet kopš 2012. gada – arī Borisa un Ināras Teterevu fonds. Tomēr VNF stabilitātes sajūtu dod ienākumu avotu dažādība, kas nu jau ļauj bez ārējiem resursiem nodrošināt vismaz biroja uzturēšanas izdevumus.

Kontaktinformācija:

Ansis Bērziņš, valdes priekšsēdētājs
 Tālrunis: (+371) 64281792 vai 20258200
 E-pasts: vnf@vnf.lv
 Mājas lapa: www.vnf.lv

Pasta adrese: Garā iela 10, Valmiera, LV-4201

Konti ziedojumiem:
 Nodibinājums „Valmieras novada fonds”
 Reģistrācijas Nr. 40008093066

SEB banka LV69UNLA0050006798630
 Swedbank LV09HABA0551022993220
 Hipotēku un zemes banka LV11LHZB4200174876001
 Citadele banka LV27PARX0012444120001

Liepājas Novada fonds (2007)

2007. gadā ar Baltijas – Amerikas partnerattiecību programmas (BAPP) atbalstu pēc Liepājas NVO atbalsta centra realizētā projekta darbību uzsāka Liepājas Novada fonds. Tā dibinātāji ir 18 Liepājas, Grobiņas un Nīcas sabiedriski aktīvi cilvēki. Fonda darbības teritorija ir Liepājas pilsēta (80 000 cilvēku) un 8 novadi, kuri iekļāvās kādreizējā Liepājas rajonā (Nīcas, Rucavas, Grobiņas, Pāvilostas, Durbes, Aizputes, Priekules un Vaiņodes novadi).

Liepājas Novada fonda mērķis ir atbalstīt Liepājas pilsētas un apkārtējo novadu iedzīvotāju iniciatīvas dažādās jomās. Fonda darbības pamatu veido vajadzību un resursu karte, kas uzrāda apkaimes problēmas, iespējamus risinājumus un resursus, kas nepieciešami un jau pieejami. Vajadzību un resursu karte tiek atjaunota iedzīvotāju forumos un regulārās fokusgrupu diskusijās. 2008. gadā notika Liepājas I iedzīvotāju forums.

Šobrīd Fondā ir aktīvas trīs programmas:

- atbalsts bērniem ar īpašām vajadzībām,
- atbalsts apkaimei,
- atbalsts jauniešu iniciatīvām.

Līdztekus tiek īstenotas dažādas labdarības akcijas.

Bērniem ar īpašām vajadzībām līdzekļi tiek vākti iesaistot daudz cilvēku – labdarības koncertos, akcijās. Šobrīd fonds ir atbalstījis jau 12 projektus, palīdzot organizācijām, kuras sniedz rehabilitācijas pakalpojumus īpašajiem bērniem Liepājas pilsētā un novados.

Atbalsts apkaimei ir iespēja ziedotājiem, kuri atbalsta vides labiekārtošanas projektus – trīs gados šajā programmā ir atbalstīti 25 projekti. To vidū- 13 bērnu rotaļu, sporta un atpūtas laukumi Liepājā, Nicā, Vecpilī un Vaiņodē, labiekārtots Liepājas muzeja dārzs. Pateicoties šīs programmas atbalstam, darbu sākušas divas jaunas nevalstiskās organizācijas.

2008. gadā darbību Liepājā sāka Jauniešu ideju laboratorija – divos gados jaunieši īstenoja divas labdarības akcijas, tika izsludināts arī jauniešu ideju konkurss, kurā no saņemtajiem 10 projektiem tika atbalstīti četri.

Kontaktinformācija:

Aiga Jaunskalže, valdes priekšsēdētāja
 Tālrunis: (+371) 63422788 vai 26808351
 E-pasts: liepajasfonds@gmail.com
 Mājas lapa: www.lnf.lv

Pasta adrese: Uliha iela 18 – 5, Liepāja LV-3401

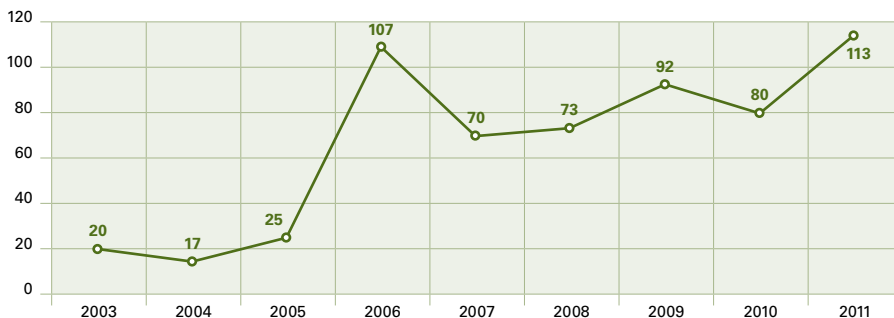
Konti ziedojumiem:
 Nodibinājums „Liepājas Novada fonds”
 Reģistrācijas Nr.40008117203

Swedbank LV45HABA0551018285065
 Hipotēku un zemes banka LV44LHQB3400151778001
 DNB banka LV70RIKO0002013133741

4.2. Latvijas kopienu fondu darbības rezultatīvie rādītāji

Grafiks 1. Projektu konkursos atbalstīto projektu skaits laika posmā no 2003. līdz 2011. gadam

Pavisam kopā atbalsts sniegts **597 projektiem** vietējās apkaimēs.

Grafiks 2. Atbalstītajiem projektiem piešķirtā finansējuma apjoms laika posmā no 2003. līdz 2011. gadam, LVL

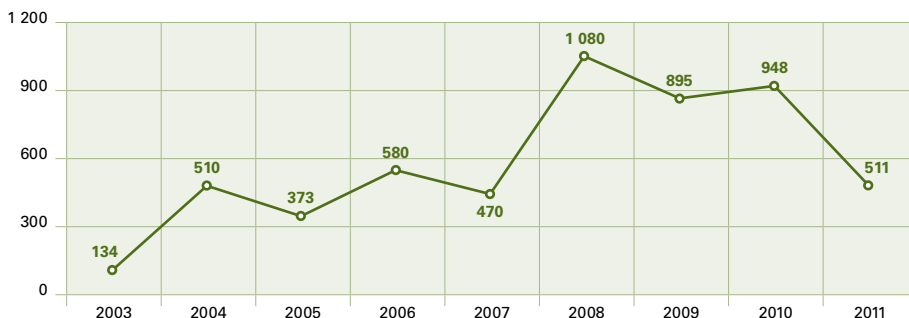

Pavisam kopā projektu konkursos atbalsts sniegts **LVL 408 302** apmērā.

Papildus kopienu fondi sniedz atbalstu iedzīvotājiem mērķa projektu, labdarības akciju, pārtikas paku u.tml. veidā.

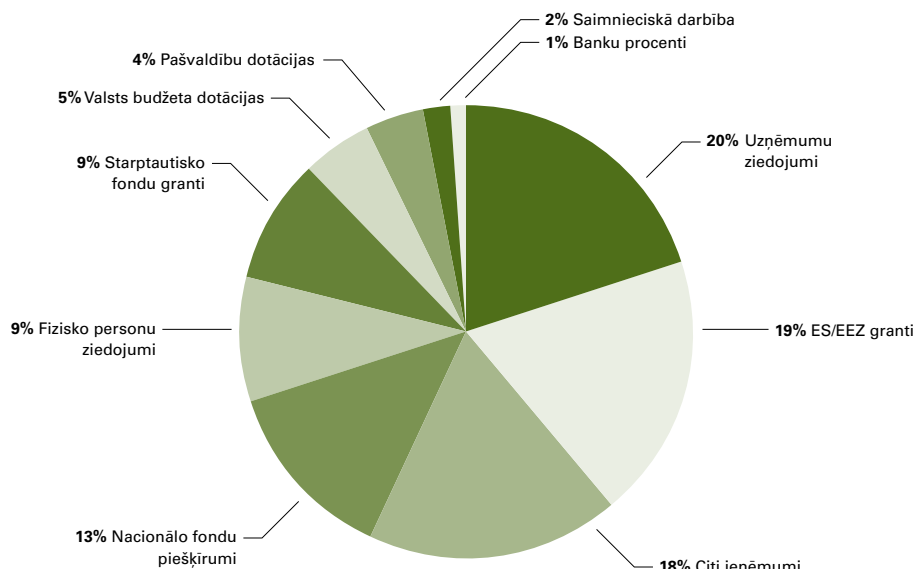

Grafiks 3. Piešķirtā finansējuma vidējais apjoms vienam projektam pa gadiem laika posmā no 2003. līdz 2011. gadam, LVL

Vidēji šajā laikā posmā vienam atbalstītajam projektam piešķirti **LVL 684**.

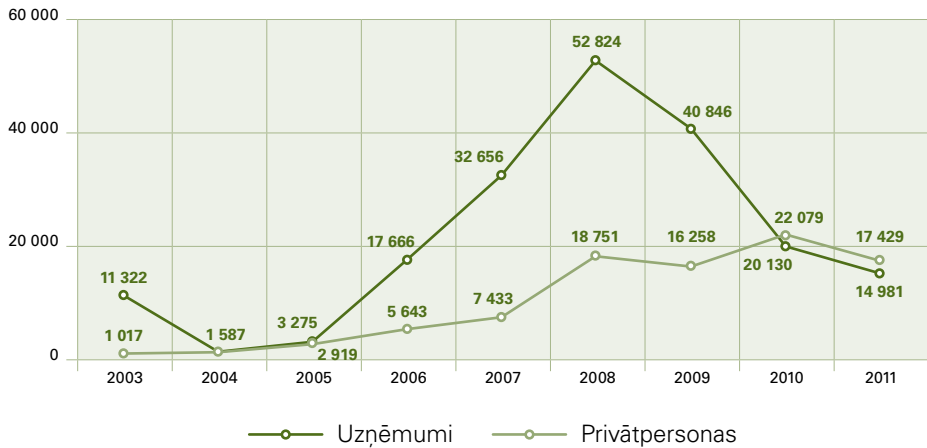
Grafiks 4. Kopienu fondu ieņēmumu avotu proporcionālais sadalījums laika posmā no 2003. gada līdz 2011. gadam, %

Pavisam kopā šajā laika posmā kopienu fondi savu apkaimju vajadzībām ir piesaistījuši **LVL 1 002 778**.

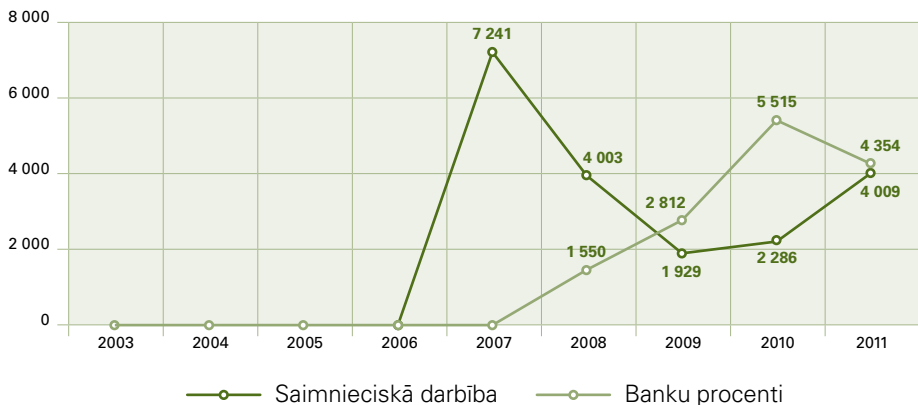

Grafiks 5. Uzņēmumu un fizisko personu ziedojumu/dāvinājumu dinamika laika posmā no 2003. gada līdz 2011. gada beigām, LVL

Grafiks Nr.5 ataino, ka uzņēmumu ziedojumi ir būtiski atkarīgi no ekonomikas kāpumiem un kritumiem. Savukārt privātpersonu ziedojumi ir mazāk jūtīgi pret šādām izmaiņām, un kopumā to apjoms pakāpeniski pieaug un krīzes gados var pārsniegt uzņēmumu ziedojumu apjomu.

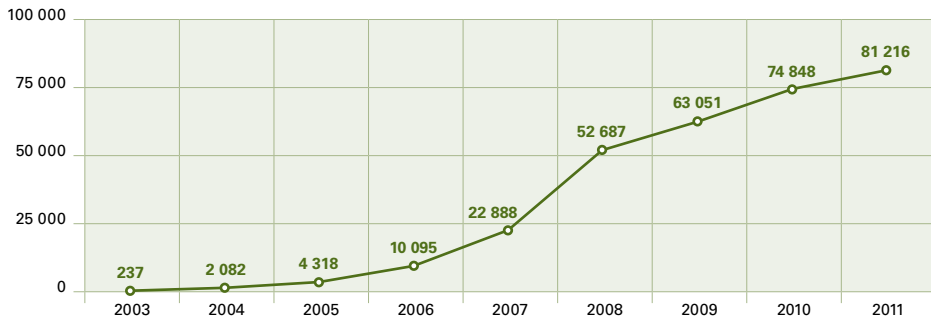
Grafiks 6. Ieņēmumu no saimnieciskās darbības un banku procentu ieņēmumu dinamika laika posmā no 2003. gada līdz 2011. gada beigām, LVL

Grafiks Nr.6 ataino, ka pakāpeniski kā pastāvīgi, taču savā apjomā mainīgi ieņēmumu avoti, ir saimnieciskā darbība (Ziemassvētku kartiņu pārdošana, konsultācijas u.c.) un banku procentu ieņēmumi no neaizskaramā kapitāla noguldījumiem.

Grafiks 7. Neaizskaramā kapitāla apjoma dinamika laika posmā no 2003. gada līdz 2011. gada beigām, LVL

Lielākie neaizskaramie kapitāli 2011. gada beigās uzkrāti Valmieras novada fondā – **LVL 44 282** un Talsu novada fondā – **LVL 33 890**.

Pielikumi

Jēdzienu skaidrojumi

Brīvprātīgais darbs ir laika, zināšanu un prasmju ziedošana sabiedrības labā, par to nesaņemot atalgojumu. Brīvprātīgo darbu var veikt slimnīcās, NVO, vides talkās un citās sabiedrībai svarīgās jomās.

Filantropija (no grieķu valodas – cilvēkmīlestība) ir indivīda vai juridiskas personas mērķtiecīga un plānota līdzekļu vai citu resursu ziedošana kādiem sabiedriska labuma mērķiem, visbiežāk organizācijām, nesagaidot par to nekādu atlīdzību. Filantropija atbalsta plašu sabiedrības vajadzību spektru, piemēram, sociālās vajadzības, izglītību, veselības aizsardzību, kultūru, pētniecību, stipendiju programmas u.c. Labdarība tiek sniegta spontāni, bez īpašas plānošanas, aiz līdzjutības kādam, kam tā ir vajadzīga krīzes situācijā.

Kopienų filantropija, tāpat kā filantropija, ir naudas, laika, prasmju vai citu resursu ziedošana sabiedriska labuma mērķiem, taču definēta konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā – kopienā un veicina konkrētās kopienas dzīves uzlabošanu un ilgtermiņa attīstību.

Kopienų filantropijas veidi:

- neformāla – spontāni un bez plānošanas vai atbalsts krīzes situācijās;
- formāla – plānots un mērķtiecīgs atbalsts, izmantojot formālas organizācijas – kopienų fondus – kā līdzekli filantropisku mērķų sasniegšanai.

Iedzīvotāju foruma mērķis ir iedibināt iedzīvotāju un citu apkaimes pārstāvju līdzdalības tradīcijas vietējās attīstības plānošanā un īstenošanā, attīstot sadarbības mehānismu starp dažādām sabiedrības grupām un sektoriem – pašvaldību, NVO un uzņēmējiem. Iedzīvotāju forumā, dažādām sabiedrības grupām klātesot, nosaka vietējās kopienas attīstībai svarīgākās prioritātes un izveido darba grupas to realizēšanai. Foruma gala ziņojumā tiek apkopoti forumā paustie viedokļi. Pārstāvji no visām vietējās sabiedrības grupām tiek iesaistīti foruma rīkošanā, norisē, kā arī nodrošina forumā noteikto prioritāšu īstenošanu. Visas foruma aktivitātes tiek īstenotas brīvprātīgi, balstoties uz pašu iedzīvotāju interesi un iniciatīvu.

Neaizskaramais kapitāls – tā veidošana kopienų fondā nozīmē to, ka fonds līdztekus līdzekļiem, kas nepieciešami vietējās sabiedrības iniciatīvu atbalstam, piesaista līdzekļus, kurus investē finanšu tirgū, lai tālākā nākotnē no gūtās peļņas finansētu projektus un uzturētu fonda administratīvo darbību. Kapitāla ieguldīšanu nosaka fonda izstrādāta investīciju stratēģija.

NVO ir saīsinājums no jēdziena „nevalstiskās organizācijas”. Parasti ar nevalstiskajām organizācijām tiek saprastas tās organizācijas, kas darbojas pēc brīvprātības un peļņas negūšanas principa. Latvijā tās ir biedrības un nodibinājumi (līdz 2005. gada 31. decembrim – sabiedriskās organizācijas), interešu grupas.

- **Biedrība** ir brīvprātīga personu apvienība, kura nodibināta, lai sasniegtu statūtos noteikto mērķi, kam nav peļņas gūšanas rakstura.
- **Nodibinājums** ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteikta mērķa sasniegšanai, un kam nav peļņas gūšanas rakstura.

Kopienas fonds ir neatkarīga labdarības organizācija, kas darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – pilsētā vai novadā, piesaistot līdzekļus no vietējiem ziedotājiem un piešķirot tos vietējām nevalstiskām organizācijām vai neformālām sabiedrības grupām, lai īstenotu sabiedriskā labuma mērķus, kas veicina vietējo attīstību un dzīves kvalitāti konkrētajā teritorijā. Kopienas fonda līdzekļus veido daudzu, dažādu vietējo cilvēku un uzņēmumu ziedojumi dažādiem sabiedriskā labuma mērķiem, kā arī pašvaldības vai citu fondu finansējums.

Kopiena ir visas vecuma, etniskās, reliģiskās, sociālās iedzīvotāju grupas, kas apdzīvo/apvieno noteiktu ģeogrāfisku teritoriju – reģionu, pilsētu vai pagastu.

Korporatīvā sociālā atbildība ir laba biznesa prakse, kas demonstrē uzņēmuma vērtības un principus un parāda, ka uzņēmums brīvprātīgi ir iekļāvis sociālās, vides un cilvēktiesību vērtības savā ikdienas darbībā un attiecībās ar uzņēmumā iesaistītajām pusēm – darbiniekiem, klientiem, partneriem, vietējo sabiedrību un citiem. Sociālā atbildība ietver arī ieguldījumu vietējās sabiedrības attīstībā, kas atspoguļojas arī uzņēmuma korporatīvās filantropijas stratēģijā.

Mecenātisms ir mākslas, zinātnes, sporta, dažādu kultūras pasākumu finansiāla un materiāla atbalstīšana.

Nodokļa atlaides privātpersonām – saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, ziedojot Latvijas Republikā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu, pirms ienākuma aplikšanas ar nodokli no gada apliekamo ienākumu apjoma tiek atskaitītas ziedojumu summas, taču šīs summas nedrīkst pārsniegt 20 procentus no apliekamā ienākuma lieluma.

Nodokļa atlaides uzņēmumiem – saskaņā ar likuma „Par uzņēmēju ienākuma nodokli”, ziedojot budžeta iestādēm, kā arī Latvijas Republikā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu, ir tiesības saņemt ienākuma nodokļa atlaidi. Juridiskām personām ienākuma nodokli samazina par 85% no ziedotās summas, taču kopējā atlaide nedrīkst pārsniegt 20% no nodokļa kopējās summas.

Projektu konkurss ir efektīvs mehānisms labāko iesniegto projektu atlasei, jo konkurss kā līdzekļu piešķiršanas forma dod vienādas iespējas uz pieejamo finansējumu pretendēt visiem ieinteresētajiem un piešķiramo līdzekļu kritērijiem atbilstošajiem pretendentiem.

Projektu konkurss ir galvenā kopienas fondu līdzekļu piešķiršanas metode sabiedrības vajadzībām. Projektu konkursa īstenošanai fonds izstrādā projektu konkursa nolikumu.

Sabiedriska labuma darbība ir darbība, kuru veic nolūkā uzlabot sabiedrības vai tās atsevišķu indivīdu vai grupu garīgo un fizisko labklājību. Tā ir darbība, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai tās daļai, it sevišķi, ja tā vērsta uz:

- labdarību;
- cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību;
- pilsoniskas sabiedrības attīstību;
- izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un veselības profilaksi;
- sporta atbalstišanu;
- vides aizsardzību;
- palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās;
- sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanu.

Sabiedriska labuma organizācija ir bezpeļņas organizācija – biedrība vai nodibinājums, kuras galvenie uzdevumi ir visai sabiedrībai svarīgu mērķu sasniegšana, nodrošinot sabiedriska labuma pakalpojumus, darbības, kas aptver ne tikai pašas organizācijas biedrus un viņu intereses.

Sponsorēšana ir savstarpēji izdevīgs darījums starp organizāciju, kas saņem līdzekļus, un uzņēmumu, kas sniedz atbalstu konkrētai organizācijai no mārketinga vai reklāmas izdevumu budžeta. Sponsorēšanas rezultātā uzņēmums iegūst reklāmu. Sponsorēšanas gadījumā uzņēmuma ienākuma nodokļa atlaides nav paredzētas.

Sociālais kapitāls – cilvēku, dažādu sabiedrības grupu vai organizāciju savstarpējas sadarbības un mijiedarbības rezultātā radusies pievienotā vērtība, kas veicina kopīgu vērtību veidošanos, attīsta sadarbības kultūru, uzticamību un koordināciju visos sabiedrības līmeņos, tādējādi veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanos.

Testamentārais ziedojums ir privātpersonas testamentā iekļauts ziedojums kādam konkrētam labdarīgam mērķim vai organizācijai.

Ziedojums ir manta vai finansiālie līdzekļi, kurus persona bez atlīdzības, pamatojoties uz līgumu, nodod sabiedriskā labuma organizācijai statūtos noteikto mērķu sasniegšanai bez pret pienākuma veikt darbības, kurām ir atlīdzības raksturs. Ziedotājiem – uzņēmumiem un privātpersonām- pienākas nodokļu atlaides.

Papildu informatīvie resursi

Literatūra un interneta resursi

1. Līdzdalība plānošanā. Rokasgrāmata BAPF Foruma „Līdzdalība plānošanā” organizatoriem. Izstrādāts Antioka Jaunanglijas institūtā (Antioch New England Institute) Baltijas Amerikas partnerattiecību fonda projektam „Līdzdalība plānošanā un vietējā filantropija” mērķiem. 2001. gada novembris.
2. Kopienas fonda, fonda veida organizācijas vai filantropijas veicināšanas programmas dibināšana kopienā un kopienas labā. Baltijas - Amerikas Partnerattiecību fonda projekta „Līdzdalība plānošanā un kopienas filantropija” ietvaros Izstrādāta: Antioka Jaunanglijas Institūts (Antioch New England Institute), 2002. gada maijs.
3. Городской благотворительный фонд: новые возможности для финансирования инициатив местного сообщества, Charities Aid Foundation, Moscow, 2000.
4. Фонды местных сообществ: эффективная благотворительность, Charities Aid Foundation, Moscow, 2006.
5. Principles and Techniques of Fundraising. The Fundraising School, Indiana University Center on Philanthropy. Indianapolis, 1998
6. More than Money: Beyond Grantmaking – the Emerging Roles of Community Foundations. The Transatlantic Community Foundation Network, 2006
7. Global Status Report on Community Foundations 2010. Worldwide Initiatives for Grantmaker Support-Community Foundations (WINGS-CF) – <http://www.wings-community-foundation-report.com>.

Citi noderīgi resursi

Organizācijas Latvijā

www.kopienufondi.lv

Kopienu fondu kustība

Tālrunis: (+371) 26136756 (Ansis Bērziņš)
E- pasts: kopienufondi@teterevfond.org

www.tnf.lv

Talsu novada fonds

K.Valdemāra iela 17a, Talsi LV 3200
Tālrunis: (+371) 26596146
E- pasts: iveta.robaha@talsi.lv

www.vnf.lv	Valmieras novada fonds Garā ielā 10, Valmiera, LV 4201 Tālrunis: (+371) 4281792, 26136756 E-pasts: vnf@vnf.lv
--	---

Starptautiskas un nacionālas kopienu fondu atbalsta organizācijas un asociācijas pasaulē

www.efc.be	Eiropas Fondu Centrs
www.wingsweb.org	Pasaules mēroga tīkls bezpeļņas sektora donoriem, labdarības fondiem un labdarības atbalsta organizācijām
www.cafrussia.org.ru	Charities Aid foundation – Russia (Krievija)
www.p-cf.org www.caacf.ru	Krievijas Kopienu fondu partnerība
www.communityfoundations.org.uk	Community Foundation Network (Lielbritānija)
www.cof.org	Fondu padome (ASV)
www.cfc-fcc.ca	Kanādas kopienas fondi
www.filantropia.org.pl	Academy for the Development of Philanthropy in Poland
www.buergerstiftungen.de	Vācijas kopienu fondu iniciatīva
www.nivt.org	The Community Foundations for Northern Ireland (Īrija)

Kopienu fondi pasaulē

www.clevelandfoundation.org	Klīvlendas kopienas fonds (ASV) Dibināts 1914. gadā, vecākais pasaulē
www.fondtol.org	Toljati kopienas fonds (Krievija)
www.komunitninadace.cz	Usti nad Labem Community Foundation (Čehija)
www.flzb.lbl.pl	The Biłgoraj Community Foundation (Polija)
www.trianglecf.org	Triangle Community Foundation (ASV)
www.cumbriafoundation.org	Cumbria Community Foundation (ASV)
www.victoriafoundation.bc.ca	The Victoria Foundation (Kanāda)

BORISA UN INĀRAS
TETEREVU FONDS

Kopienų filantropijas attīstības programma 2012 - 2017

Mērķis – nostiprināt un attīstīt kopienų filantropijas konceptu Latvijā/Baltijā, sniedzot atbalstu esošo kopienų fondu attīstībai un jaunām kopienų fondu izveides iniciatīvām lauku reģionos.

Programmas ietvaros:

- kā mācību bāzes un konsultanti iedzīvotāju forumu norisei un jaunu kopienų fondu izveidei darbojas Valmieras novada fonds un Talsu novada fonds;
- sniedz finansiālu atbalstu esošo kopienų fondu darbībai un attīstībai uz īpašiem noteikumiem konkursa kārtībā;
- sniedz finansiālu atbalstu jaunu kopienų fondu izveidei Latvijā uz īpašiem noteikumiem konkursa kārtībā;
- attīstīta kopienų fondu savstarpējo un starptautisko sadarbību un pieredzes apmaiņu Baltijas līmenī, kā arī tiek dota iespēja paplašināt redzesloku un zināšanas gan Rietumos, gan Austrumos;
- īsteno izglītojošus pasākumus izpratnes un prasmju veicināšanai filantropijas jomā.

Plašāka informācija pieejama: www.teterevfond.org

Kopienų fondu kustība apvieno Latvijas kopienų fondus, lai veicinātu filantropiju un iedzīvotāju līdzdalību sava novada attīstībā. Kopienų fondu kustība ir nacionālais kompetenču centrs kopienų filantropijas jomā.

Kopienų fonds ir neatkarīga labdarības organizācija, kas darbojas noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā – pilsētā vai novadā, piesakot līdzekļus no vietējiem ziedotājiem un piešķirot tos vietējām nevalstiskajām organizācijām vai sabiedrības grupām, lai īstenot sabiedriskā labuma mērķus, kas veicina vietējo attīstību un dzīves kvalitāti konkrētā teritorijā. Kopienų fonda līdzekļus veido daudzu dažādu vietējo cilvēku un uzņēmumu ziedojumi dažādiem sabiedriskā labuma mērķiem, kā arī pašvaldības un citu fondu finansējums.

Plašāka informācija pieejama: www.kopienufondi.lv